

Openbaar lichaam

Jaarstukken 2018

4 april 2019

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	3
Voorwoord	3
Financieel resultaat over 2018	4
Economische situatie	5
Paragrafen	6
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	6
Financiering	10
Bedrijfsvoering	11
Verbonden partijen	13
Organisatie en ontwikkelingen	14
Controlling	14
Dienstverlening 2018	14
Kerngegevens	25
Jaarrekening 2018	26
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	27
Balans per 31 december 2018 (na resultaatsbestemming)	29
Toelichting op de balans	30
Staat van baten en lasten 2018 t.o.v. de begroting (swijziging)	39
Toelichting op de staat van baten en lasten	40
Analyse afwijkingen t.o.v. de begroting	46
Begrotingsrechtmatigheid	46
Verdeling van de lasten in directe kosten en overhead	48
Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten	49
Kasstroomoverzicht	50
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	51
Ondertekening jaarrekening	53
Overige gegevens	54
Statutaire bepalingen betreffende resultaatbestemming	54
Bijlage	55
Bijlage 1: Toerekening taakvelden	55
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	56

Bestuursverslag

Het Bestuur van het Openbaar Lichaam Kredietbank Limburg biedt hierbij zijn jaarrekening aan voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2018.

In dit bestuursverslag zijn ook de verplichte paragrafen opgenomen zoals deze zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Voorwoord

“Anders Denken Anders Doen” raakt inmiddels een beetje ingeburgerd in Limburg. Schuldhulpverlening anders gaan inrichten en samenwerken aan betere resultaten is een echt omslag die nog enige jaren zal duren. Toch zijn eerste effecten van dit veranderingsproces al zichtbaar. Moesten we nog melden bij de jaarrekening 2017 dat het aantal aanvragen schuldhulpverlening aan het afnemen was, kunnen we over 2018 melden dat meer mensen zich gemeld hebben met financiële problematiek en een verzoek bij ons hebben ingediend om hulpverlening. Dat betekent dat de samenwerking met de gemeenten, maatschappelijke instellingen, het UWV, de SVB en alle andere die we hier vergeten zijn vruchten begint af te werpen. Een gepast compliment is hier op zijn plaats want we hebben meer mensen geholpen om hun leven weer op de rit te krijgen.

Als je kijkt naar de cijfers bereiken we landelijk slechts 13,8% van de huishoudens met risicovolle of problematische schulden. Het is dus absoluut nog niet goed genoeg. Met elkaar moeten we vol blijven inzetten om de schaamte die mensen weghoudt bij de schuldhulpverlening te overwinnen. Maar zullen we ook als (semi-)overheid oog moeten hebben voor kwetsbaren in de samenleving en kijken hoe je heel gericht informatie kunt gebruiken om mensen te helpen.

De stijging van het aantal mensen die wij helpen middels bewindvoering heeft zich in 2018 doorgezet conform de inzichten die wij gedeeld hebben in de begrotingswijziging 2018. Ook in de toekomst zullen wij bij gewijzigde inzichten in combinatie met sterke financiële afwijkingen hierover rapporteren middels begrotingswijzigingen. Als we kijken naar de prognose uit de eerste begrotingswijziging afgezet tegen het jaarrekening resultaat dan kunnen we hieruit concluderen dat deze financiële interventie geslaagd is.

De transformatie “Anders Denken Anders Doen” heeft consequenties voor hoe we werken bij Kredietbank Limburg (KBL). Bij KBL is in 2018 gewerkt aan diverse verbeteringen. In 2017 was het ziekteverzuim opgelopen naar 6,33%, o.a. als gevolg van de werkdruk bij de afdeling bewindvoering. Mede door de verlaging van de werkdruk is het percentage ziekteverzuim in 2018 gedaald naar 4,86%.

Samengevat kan KBL terugkijken op een geslaagd 2018. De eerste effecten van “Anders Denken Anders Doen” zijn reeds merkbaar. Onderdeel van dit proces zijn de vele pilots die wij samen met veel samenwerkingspartners momenteel vorm en inhoud geven, om mensen in schuldensituaties eerder en beter te kunnen helpen. Dit eist ook continu extra inzet van de medewerkers, maar ook anders doen dan dat ze gewend zijn. Dank daarvoor en laten we ook in de komende jaren het verschil blijven maken voor mensen die de negatieve gevolgen van schuldenproblematiek ervaren en door schaamte of welke andere reden dan ook nog niet in beeld zijn.

Dhr. P.M.A. van Zutphen
Voorzitter KBL
Geleen, 4 april 2019

Financieel resultaat over 2018

In 2018 heeft KBL voor het eerst gebruik gemaakt van een begrotingswijziging. Bij de analyse van de jaarrekening 2017 en de eerste cijfers over 2018 bleek al snel dat er bijgestuurd moest worden. Dit had voornamelijk te maken met de toename van complexe bewindvoerderszaken. Hierdoor was de werkdruk al in 2017 behoorlijk gestegen en dito het ziekteverzuim. De bijdrage van de gemeenten is door deze begrotingswijziging toegenomen omdat er geen verrekening kan plaatsvinden met het eigen vermogen omdat deze nihil is.

De begrotingswijziging heeft ertoe geresulteerd dat het jaar 2018 nu afgesloten kan worden zonder verlies. Het uiteindelijke resultaat valt per saldo zelfs € 21.000 gunstiger uit. Dit bedrag hebben we in mindering gebracht op de bijdrage van de gemeenten waardoor we per saldo op € 0 uitkomen. De noodzakelijke stijging van de lasten is destijds alléén voor 2018 toegepast.

Samenvattend:

De feitelijke bedrijfsopbrengsten (exclusief de mutatie in de voorziening en verrekening van het negatieve exploitatieresultaat) zijn in 2018 € 100.000 hoger dan in 2017.

De opbrengsten schuldhelpverlening zijn € 65.000 hoger. De opbrengsten budgetbeheer zijn € 84.000 lager als gevolg van de daling van het aantal pakketten.

De opbrengsten beschermingsbewind zijn € 173.000 hoger als gevolg van een groter aantal onder bewindgestelden. De rentemarge is daartegenover € 10.000 gedaald als gevolg van het sterk verlaagde gemiddelde rentepercentage en de lagere kredietportefeuille. De overige opbrengsten zijn per saldo € 44.000 lager.

De lasten zijn in 2018 met € 431.000 gestegen ten opzichte van 2017 (€ 8.415.000 t.o.v. € 7.984.000).

De post salarissen is toegenomen met € 440.000. Naast de grotere formatie in 2018 zijn de salariskosten gestegen als gevolg van indexatie, anciënniteit en promoties naar de eindschaal. Verder zijn de premies sociale lasten en pensioen verhoogd. De overige personeelskosten zijn per saldo € 15.000 lager dan in 2017. De wachtgelduitkeringen zijn in 2018 € 33.000 lager dan in 2017. De afschrijvingslasten zijn in 2018 € 101.000 lager dan in 2017.

De huisvestingslasten zijn € 9.000 hoger dan in 2017. De bureau- en administratielasten zijn in 2018 € 15.000 hoger dan in 2017. De beheerslasten zijn € 72.000 hoger als gevolg hogere advieskosten in het kader van de diverse aanbestedingen en procesoptimalisatie. De mutatie in de voorziening kredieten is in 2018 € 44.000 hoger dan in 2017.

Economische situatie

Uit de halfjaarlijkse cijfers van de Nederlandse Bank blijkt dat de hoogconjunctuur van de Nederlandse economie voorlopig nog aanhoudt. Wel is het zo dat er sprake is van een afnemende groei van het bruto binnenlands product (bbp). Na een bbp-groei van 3,0% in 2017, wordt voor 2018 een groei geraamd van 2,5%, gevolgd door 1,7% in 2019 en 2020.

De werkgelegenheid groeide in 2018 nog krachtig, waardoor de werkloosheid in 2019 op een zeer laag niveau afvlakt (3,6% van de beroepsbevolking). Sinds eind 2017 neemt de werkgelegenheid meer toe onder werknemers met vaste contracten dan met flexibele contracten, waardoor het aandeel 'vast' in het totale werknemersbestand voor het eerst in tien jaar weer licht groeit. Voor een deel hangt dit samen met de zeer krappe arbeidsmarkt. In het vierde kwartaal van 2018 werd de productie van ruim een kwart van de ondernemers belemmerd door een tekort aan arbeidskrachten.

De inflatie komt in 2018 naar verwachting uit op 1,6% en loopt dan scherp op naar 2,7% in 2019, door de verhogingen van de energiebelastingen en het lage btw-tarief (van 6% naar 9%). Voor 2020 wordt een inflatie van 1,8% geraamd. De loonsom per werknemer trekt in 2018 aan met een groei van 2,3%. In de jaren daarna wordt deze loonstijging geraamd op 3,0%.

Ondanks de hoogconjunctuur verandert er niet veel aan het volume van de schuldenproblematiek.

Hoe goed de cijfers en prognoses ook zijn, niet iedereen profiteert ervan. Volgens de Staatsecretaris Van Ark zijn er in Nederland 1,4 miljoen huishoudens die problematische schulden hebben dan wel een risico daarop hebben. Het gaat dan om 3 miljoen mensen. Het kabinet wil, zo geeft ze aan, dat er meer mensen uit een uitzichtloze schuldensituatie komen. Middels het Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak (ministeries, gemeenten en andere betrokken partijen) wil ze werk maken van de terugdringing van de schuldenproblematiek. Van de eerdergenoemde 1,4 miljoen huishoudens zijn slechts 193.000 huishoudens bekend bij hulpverlenende instanties of via de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen.

Uit onderzoek van het Sociaal Economisch Planbureau blijkt dat mensen met schulden 6,5 keer vaker in aanraking komen met Justitie. Schulden veroorzaken veel zorgen en stress en leiden vaak tot een slechtere gezondheid of tot problemen binnen relaties. Schulden vormen een belemmering bij het vinden van of behouden van werk (rapport Nibud). Ook blijkt uit onderzoek van de Sociaal Economische Raad, dat het hebben van een baan nog geen garantie tegen armoede is. Mensen met betaald werk als belangrijkste inkomensbron maken nog ruim 40% van de totale groep armen uit. Mensen met de laagste inkomens maken geen gebruik van toeslagen, gemeentelijke voorzieningen zoals kwijschelding gemeentelijke belastingen en andere ondersteuning. En het is dan ook niet verwonderlijk dat zij ook moeite hebben om iedere maand de huur te betalen en rond te komen.

Schuldhulpverlening loont! Uit onderzoek uitgevoerd door Regioplan en Hogeschool Utrecht is gebleken dat elke euro die in de schuldhulpverlening geïnvesteerd wordt, resulteert in een besparing van € 2,20. Dat komt doordat de maatschappelijke lasten door schuldenproblematiek dan voorkomen worden. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeenten dan minder hoeven uit te keren aan bijzondere bijstand. Daarnaast staat in dat rapport de aanbeveling om de WW, maar vooral de Participatiewet te verbinden met de uitvoering van de schuldhulpverlening. Door mensen met een WW- of WWB-uitkering te verplichten om

hun schuldenproblematiek aan te pakken, kan worden bijgedragen aan een snellere uitstroom uit de uitkering. Dit gebeurt deels omdat opgeloste schulden een stimulans zijn voor mensen om (weer) aan het werk te gaan of meer te gaan werken, maar ook omdat werkgevers niet zitten te wachten op medewerkers die veel werk met zich meebrengen vanwege beslagen op hun inkomen of waarbij sprake is van een verhoogd ziekteverzuim door psychosociale problematiek. Uit dat onderzoek blijkt dat schuldenproblematiek leidt tot een gemiddeld langere uitkeringsduur. In een meer recent onderzoek van Panteia ("Bijstandsgerechtigden met schulden" december 2018) wordt dit beeld nogmaals bevestigd.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt onder weerstandscapaciteit verstaan: de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten beschikken om niet begrote kosten te dekken.

De weerstandscapaciteit bestaat uit vier componenten:

- Het eigen vermogen
- De voorzieningen
- De onbenutte belastingcapaciteit
- De ruimte op de begroting

Voor KBL betekent dit concreet dat de weerstandscapaciteit gelijk is aan het eigen vermogen, zoals dit op de balans wordt vermeld.

Het begrip risico wordt gedefinieerd als het gevaar voor schade of verlies als gevolg van interne en externe omstandigheden, dan wel als gebeurtenissen waarvan de kans bestaat dat ze optreden en negatieve gevolgen met zich mee kunnen brengen.

Het gaat daarbij om de volgende risico's:

- Risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, omdat het niet mogelijk is een redelijke schatting van het bedrag van de schade of het verlies te maken;
- Risico's die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of het eigen vermogen.

Conform de statuten van de GR dient door het Algemeen Bestuur het maximale weerstandsvermogen (Eigen vermogen) te worden vastgesteld. Het betreffende artikel 30 lid 3 luidt als volgt:

Indien en voor zover de in het vorig lid bedoelde reserverekening een door het algemeen bestuur te bepalen bedrag overschrijdt, wordt het batig saldo in lid 1 bedoeld uitgekeerd aan de gemeenten op de basis, vermeld in lid 5.

Dit betekent concreet dat, indien het eigen vermogen een bepaalde hoogte overschrijdt, het meerdere wordt uitgekeerd aan de GR-deelnemers cf. de GR-methode. Deze bepaalde hoogte is gelijk aan 6% van de exploitatielasten (exclusief mutatie voorziening).

Ten behoeve van de begroting 2018 is door KBL een risico inventarisatie opgesteld. De samenvatting van de uitkomsten hiervan wordt in onderstaande risicoparagraaf beschreven waarnaar wij verwijzen.

Deze risico inventarisatie resulteert in een totaalbedrag van financiële risico's ad € 949.000 en rechtvaardigt o.i. een weerstandsvermogen dat gelijk is aan 6% van de exploitatielasten (exclusief mutatie voorziening), zoals besloten tijdens de Bestuursvergadering d.d. 19 januari 2012.

Voor 2018 resulteert deze methodiek in een maximaal weerstandsvermogen ad € 502.000. Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2018 € 0 zodat er over 2018 geen terugbetalingsverplichting is conform de statuten van de GR artikel 30 lid 3b.

Risicoparagraaf

Onderstaand wordt in beknopte vorm de risico inventarisatie van KBL weergegeven met daarbij een inschatting van de mogelijke (financiële) consequenties.

Geen van de genoemde risico's heeft zich in het afgelopen jaar in ernstige mate voorgedaan. In dit jaarverslag kunt u in de toelichting op de baten en lasten lezen, hoe de verschillende posten zich ontwikkeld hebben in 2018 en hoe hierop gestuurd is als dat noodzakelijk was.

1. Bezuinigingen

Het nog verder terugbrengen van overheidsgelden ten behoeve van gemeenten kan ertoe leiden dat gemeenten minder geld beschikbaar (kunnen) stellen voor schuldhelpverlening.

Dit risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.

2. Onderbesteding Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's)

Het achterblijven van de bestedingen van opdrachtgevers in vergelijking met de afspraken zoals die zijn gemaakt in de dienstverleningsovereenkomsten.

Om de bovenstaande risico's deels te ondervangen is het afsprakenkader rondom fluctuaties in de afname van dienstverlening van KBL aangescherpt. Dit betekent een maximale afwijking van 10% van de realisatie ten opzichte van de dienstverleningsovereenkomst.

Het risico van de onderbesteding van de dienstverleningsovereenkomst heeft zich niet voorgedaan in 2018.

3. Flexibele schil van medewerkers in relatie tot wachtgelduitkeringen

Van de organisatie wordt gevraagd flexibel om te gaan met de fluctuerende vraag naar dienstverlening van de opdrachtgevers. Daarom is het in stand houden van een flexibele schil van medewerkers noodzakelijk. Het werken met jaarcontracten en het aansluitend niet meer verlengen daarvan kan leiden tot wachtgelduitkeringen. KBL is eigen risicodragers en de uitgaven komen ten laste van de exploitatie.

Het inhuren van medewerkers via uitzend- en detacheringbureaus of via een zgn. payrollconstructie resulteert direct in meer kosten.

KBL beperkt bovengenoemde risico's door het optimaal afstemmen van de formatie op de gevraagde dienstverlening. Maandelijks wordt de benodigde formatie bewaakt en waar nodig bijgestuurd. Onderlinge uitwisseling van formatie bij over- of onderbezetting tussen de regio's wordt ook toegepast.

Dit risico heeft zich niet voorgedaan in 2018. Er is minder en korter dan verwacht gebruik gemaakt van een wachtgelduitkering. Diverse medewerkers van wie het contract niet is omgezet naar een vast dienstverband hebben minder tijd nodig om een nieuwe betaalde baan te vinden.

4. Aanslag vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven een feit. Ook op KBL is deze nieuwe wetgeving in beginsel van toepassing. Middels een inventarisatie in samenspraak met fiscalisten van een externe adviseur en drie andere kredietbanken in Nederland zijn de gevolgen voor KBL inzichtelijk gemaakt. De uiteindelijke fiscale positie voor de vennootschapsbelasting is in december 2016 formeel afgestemd met de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft in een brief d.d. 28 februari 2017 geantwoord dat er over 2016, als gevolg van het negatieve exploitatieresultaat, geen belastingplicht voor de vennootschapsbelasting is ontstaan. Dit zal jaarlijks worden gezien.

Ook in 2018 is sprake van een negatief exploitatieresultaat. De verwachting is derhalve dat ook over 2018 geen belastingplicht zal ontstaan.

5. Concurrentie

Niet-GR opdrachtgevers kunnen, gedwongen door een aanbestedingsproces, kiezen voor een andere aanbieder dan KBL als uitvoerder voor de schuldhulpverlening. Door maatwerk en het verder optimaliseren van de dienstverlening wordt het risico beperkt dat gekozen wordt voor een andere uitvoerder. Daarnaast wordt er actief gezocht naar nieuwe opdrachtgevers.

Dit risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.

6. Inklinken van de kredietportefeuille

De kredietportefeuille wordt al jaren gestaag kleiner, wat resulteert in lagere renteopbrengsten.

Aan opdrachtgevers wordt geadviseerd meer saneringskredieten te laten verstrekken als instrument van schuldhulpverlening als dit voor de klant het beste alternatief is. Hierdoor wordt het risico van verder inklinken van de kredietportefeuille verkleind maar bovenal worden klanten hierdoor nog beter geholpen.

Dit risico heeft zich in 2018 voorgedaan. De kredietportefeuille is in 2018 ca. € 600.000 gedaald. De rentebaten zijn met ca. € 10.000 gedaald ten opzichte van 2017.

7. Rente risico's

De onrust op de financiële markten kan resulteren in een rentestijging. De kans dat de huidige historisch lage rentepercentages op termijn zullen gaan stijgen is aanwezig. Het risico is beperkt omdat begin januari 2018 KBL geen geldleningen heeft. Het risico is beperkt tot het saldo van de rekening-courant.

Dit risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan.

8. Afboekingen oninbare kredieten

Een telkens terugkerende factor in de negatieve resultaten betroffen de afboekingen op de uitstaande kredietportefeuille. Door het treffen van een voorziening voor oninbare kredieten belasten de afboekingen niet direct het exploitatieresultaat.

Het verstrekken- en incassobeleid is jaren geleden aangescherpt zodat noodzakelijke afboekingen van kredieten tot een minimum worden beperkt.

9. Aansprakelijkheidsrisico's

De aansprakelijkheidsrisico's, voor zover alle risico's bekend zijn, worden grotendeels afgedekt door de bedrijfs- en beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen.

In onderstaande tabel zijn de mogelijke financiële consequenties weergegeven van de hierboven beschreven risico's:

Risico	Maximaal fin. gevolgen	Kans	Perc.	Financieel risico
1 Bezuinigingen	750.000	Hoog	75%	563.000
2 Onderbesteding DVO's	500.000	Laag	25%	125.000
3 Flexibele schil	60.000	Hoog	75%	45.000
4 Aanslag vennootschapsbelasting	100.000	Middel	50%	50.000
5 Concurrentie	300.000	Middel	50%	150.000
6 Inklinken van de kred.portefeuille	10.000	Hoog	75%	8.000
7 Renterisico's	10.000	Hoog	75%	8.000
8 Afboekingen oninbare kredieten	-			-
9 Aansprakelijkheidsrisico's	-			-
	1.730.000			949.000

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat de som van de potentiële financiële risico's € 949.000 bedraagt. Deze inschatting dient ter onderbouwing van het weerstandsvermogen, zoals beschreven in de vorige paragraaf.

Financiële kengetallen

Conform artikel 11 van het BBV wordt de financiële positie weergegeven door middel van een uniforme basisset van financiële kengetallen. Dit betreft de volgende vijf kengetallen:

- Netto schuldquote en Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

De eerste twee kengetallen worden in dit jaarverslag gepresenteerd. De overige kengetallen zijn niet van toepassing voor de KBL. De berekening van de kengetallen is conform de ministeriële richtlijnen voor de wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en het jaarverslag van provincies en gemeenten (Stcrt. 2015, 20619).

Kengetallen	2017	2018
Netto schuldquote	1%	0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle vertrekte leningen	45%	37%
Solvabiliteitsratio	0%	0%

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de Gemeenschappelijke Regeling ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd

voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV Besluit begroting en verantwoording).

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin KBL in staat is zijn financiële verplichtingen te voldoen. De GR-gemeenten staan garant voor de financiële risico's van KBL.

Financiering

Treasurybeleid

Het treasurystatuut van KBL gaat in op het besturen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen.

KBL heeft voor 2018 geen specifieke beleidsvoornemens geuit ten aanzien van treasury. De organisatie heeft gedurende 2018 geen uitzettingen van gelden gedaan.

Het renteprotocol is een vast agendapunt binnen KBL. Op basis van dit protocol wordt regelmatig de financieringsbehoefte in beeld gebracht en bepaald hoe deze wordt ingevuld, t.w. met kort, (middel-)lang of lang vermogen. Uitgangspunt hierbij is dat een aandeel van het uitstaand saldo (incl. achterstanden) als een "ijzeren voorraad" wordt beschouwd welke in principe op (middel-) lange termijn moet worden gefinancierd. De ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt worden hierbij nauwlettend gevolgd.

De financiering in 2018 bestaat uit het rekening-courantkredietfaciliteit met een maximum van € 2.500.000. Met ingang van 1 januari 2019 bedraagt het maximum € 1.000.000.

Schatkistbankieren

De verplichting tot schatkistbankieren geldt alleen voor de overtollige eigen middelen van de KBL. De gelden van cliënten zijn hiervan uitgezonderd. Het drempelbedrag voor het afstorten van overtollige middelen bedraagt € 250.000. De eigen middelen van KBL zijn het gehele jaar onder genoemd drempelbedrag gebleven zodat er geen verplichting tot afstorten was in 2018.

Kasgeldlimiet

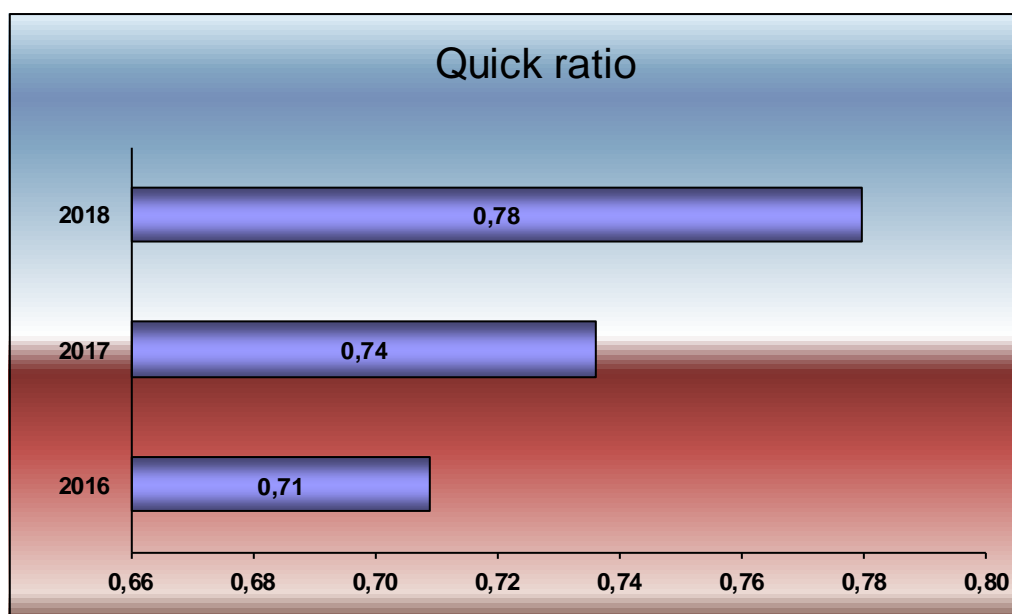
De kasgeldlimiet voor het jaar 2018 is op basis van de werkelijke cijfers vastgesteld op € 689.000 (8,2% van het lastentotaal).

Ultimo 2010 is met de provinciale toezichthouder afgesproken dat de kasgeldlimiet met ingang van 2011 wordt bepaald op € 2.500.000. Deze ontheffing is op 1 november 2018 verlengd voor de jaren 2018 tot en met 2022. Deze ontheffing is nodig in verband met bovengenoemde rekening-courantkredietfaciliteit met een maximum van € 2.500.000. Zoals bovenstaand vermeld is het maximum per 1 januari 2019 € 1.000.000.

Liquiditeitspositie

De liquiditeitspositie van KBL wordt vanuit van vlottende activa exclusief de uitstaande kredieten (Quick ratio) in verhouding tot de vlottende passiva bepaald.

Dit geeft het volgende beeld:

De liquiditeitsplanning bij KBL ten behoeve van de intensivering van de treasury activiteiten is een maandelijks terugkerende activiteit. Doel hiervan is inzicht te verschaffen in de liquiditeitspositie en de financieringsbehoefte.

Ten aanzien van het beheer van de leningenportefeuille (o/g) heeft KBL haar activiteiten primair gefinancierd met het rekening-courantkrediet van de BNG.

Daarnaast heeft de BNG aanvullende mogelijkheden om de financieringsbehoefte, indien nodig, in te kunnen vullen.

Bedrijfsvoering

Klachtenafhandeling

KBL handelt binnengekomen klachten af op basis van de door het Algemeen Bestuur vastgestelde interne klachtenregeling.

In 2018 zijn in totaal 19 klachten ingediend. Dit is beduidend minder dan in 2017, toen er 33 klachten werden ingediend. Ten opzichte van het aantal aanvragen, mutaties en feitelijke handelingen, die de Kredietbank jaarlijks verwerkt, blijft dit aantal relatief gezien laag.

Klachten 2018	2018
Geground	2
Ongegrond	11
Deels geground/ongeground	5
Ingetrokken	1
Totaal	19

Personeel

In 2018 heeft de onderhoudsrunde van het huidige functieboek van KBL plaatsgevonden. In het eerste kwartaal 2019 zal de functiewaarderingsronde worden afgerond en beschikt KBL weer over een volledig geactualiseerd functieboek inclusief waardering. Ultimo 2018 is een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd. In de loop van 2019 zal er uitvoering

worden gegeven aan het plan van aanpak dat hieruit voortvloeit. Dit zal samenlopen met de aandachtspunten vanuit het medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO). Uiteraard zal er in 2019 aandacht zijn voor de invoering van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA). Deze zal per 1 januari 2020 zijn beslag moeten gaan krijgen.

In onderstaand overzicht is de bezetting ultimo 2018 weergegeven:

	2018
Management	7
Staven en ondersteuning	4
Planning & Control, Finance	5
Trajectmanagement	39
BBR	11
Schuldregeling	4
Frontoffice	11
Bewindvoering	29
Totaal aantal fte	110

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimcijfer is voor 2018 uitgekomen op 4,86%, een duidelijke daling ten opzichte van 2017 (6,33%). De voortdurende aandacht voor het langdurige ziekteverzuim en de daaropvolgende uitgezette acties hebben zijn vruchten afgeworpen. Het blijft echter zaak om de aandacht hiervoor niet te laten verslappen.

Met dit cijfer zitten we ook onder het landelijk gemiddelde voor overheids personeel in 2018 van 5,0% (bron: 3de kwartaal 2018). De meldingsfrequentie is met een cijfer van 0,98 licht toegenomen t.o.v. 2017 (0,96).

Aanbestedingen

Ook 2018 heeft in het teken gestaan van de beweging KBL 2.0, Anders denken, anders doen. Daarmee wil de Kredietbank een professionele slag maken om te kijken hoe de dienstverlening beter uitgevoerd kan worden. Om dit proces te ondersteunen, is het belangrijk dat de medewerkers beter gefaciliteerd worden bij het uitvoeren van hun werkzaamheden. Dan gaat het zowel om de ICT-voorzieningen m.b.t. de werkplek als met betrekking tot de (tele)-communicatie (mobiele en vaste telefonie). In 2017 heeft de inventarisatie van de huidige omgeving plaatsgevonden en is gekeken naar de wensen en eisen met betrekking tot de nieuwe omgeving. In 2018 zijn deze aanbestedingstrajecten gestart welke in het voorjaar van 2019 zullen worden afgerond. Daarna wordt gestart met de implementatie. Het resultaat zal zijn meer functionaliteiten voor hetzelfde geld. Daarnaast is in 2018 de postbezorging aanbesteed in samenwerking met SSC-ZL. Met ingang van 1 januari 2019 wordt de post bezorgd door Business Post waarbij een kostenbesparing wordt verwacht. Ook de aanbesteding van de printers heeft in 2018 plaatsgevonden.

Voorziening op kredietportefeuille

De mutatie 2018 in de voorziening met betrekking tot de kredietportefeuille bedraagt € 49.000. In de jaarrekening 2008 is gestart met het treffen van een voorziening voor oninbaarheid op de kredietportefeuille van vóór 2005 in het bijzonder. Afboekingen op oninbare kredieten vormden in de laatste jaren van de Stichting KBL (tot 2005) een in het oog springende post bij de verklaring van de negatieve resultaten. Om die reden is in 2008 een inschatting gemaakt van het incassorisico met betrekking tot alle kredieten, die voor 2005 zijn verstrekt. Dit resulteerde in een oninbaarheidsschatting van

€ 2,4 miljoen. Ter hoogte van dit bedrag is een voorziening gevormd, welk bedrag ineens ten laste van het resultaat in 2008 is gebracht. Dit had tot gevolg dat de afboekingen vanaf 2009 en volgende jaren ten laste van deze voorziening zijn gebracht en het exploitatieresultaat daardoor niet meer negatief wordt beïnvloed door deze afboekingen. Jaarlijks wordt de volledige kredietportefeuille beoordeeld op oninbaarheid hetgeen kan leiden tot mutaties in de stand van de voorziening. Met betrekking tot de financiering van de totale voorziening voor oninbaarheid is afgesproken dat alleen de daadwerkelijke afboekingen in een boekjaar in rekening worden gebracht bij de GR-gemeenten op basis van de GR-methode waarbij de side-letter van de gemeente Sittard-Geleen wordt gerespecteerd.

Verbonden partijen

“De Droomfabriek” is een uniek samenwerkingsverband tussen KBL, MIK Kinderopvang, Trajekt en Bureau Jeugdzorg Limburg. Het verband is ontstaan uit een vraag van het Elisabeth Strouven Fonds te Maastricht. Zij waren op zoek naar partners die voor hun een project zouden kunnen realiseren voor de doelgroep alleenstaande moeders die weinig toekomstperspectief hebben. Met bovenstaande vier partijen is een samenwerkingsverband aangegaan in de vorm van een coöperatie. Het betreft een project van drie jaar lang voor 2 keer 10 alleenstaande moeders. Het project dient kosten neutraal te verlopen. Als KBL zorgen wij in dit project vooral voor het wegnemen van stress door schulden. Hiervoor stelt de coöperatie (via de subsidiegelden van Elisabeth Strouven) een werkkapitaal ter beschikking van € 100.000. De dienstverlening die wij inzetten op de moeders loopt via de dienstverleningsovereenkomsten die zijn afgesloten met de gemeenten.

De coöperatie Droomfabriek U.A. is op 4 december 2017 opgericht. De coöperatie Droomfabriek heeft in haar statuten vastgelegd hoe de aansprakelijkheid verdeeld is bij haar bestaan en bij de ontbinding van de coöperatie. Bij de vorm uitgesloten aansprakelijkheid (U.A.) zijn de leden niet aansprakelijk voor het tekort. Het betreft hier ook een strak afgebakend traject dat gebaseerd is op de subsidie van het Elisabeth Strouven Fonds.

Het eigen vermogen ultimo begrotingsjaar bedraagt € -5.064. Het vreemd vermogen ultimo begrotingsjaar bedraagt € 167.552. Het financiële resultaat over 2018 bedraagt € -11.

Organisatie en ontwikkelingen

Controlling

Op basis van de realisatie van 2016, de dienstverleningsovereenkomsten 2017 en de verwachte ontwikkelingen voor 2018 is de begroting 2018 inclusief de meerjarenbegrotingen 2019 en 2020 opgesteld. In juli 2017 is deze begroting door het Algemeen Bestuur van KBL vastgesteld. In juni 2018 is de eerste begrotingswijziging 2018 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De ontwikkelingen ten opzichte van de begroting(swijziging) zijn in de voorjaars- en de najaarsmanagementrapportage 2018 aan het Dagelijks Bestuur bekend gemaakt.

Dienstverlening 2018

Schuldhelpverlening

Schuldhelpverlening betreft samengevat alle activiteiten op het terrein van schuldpreventie, curatie en nazorg om financiële problemen te voorkomen en daar waar mogelijk financiële problemen c.q. schulden op te lossen.

KBL ondersteunt burgers met een, soms dreigend, financieel probleem in een zo vroeg mogelijk stadium. De Kredietbank probeert zichtbaar en dicht bij de burger met financiële problemen te zijn in de diverse wijkservicepunten, waar spreekuren georganiseerd worden. We weten inmiddels uit onderzoek dat het 4 jaar duurt voordat iemand met financiële problemen hulp zoekt, zijn schuld is dan al opgelopen tot gemiddeld € 42.000. KBL betreft ketenpartners zo snel en optimaal mogelijk in de verschillende fasen van de schuldhelpverlening.

In Maastricht, Sittard-Geleen, Brunssum en Landgraaf wordt in de pilot "voorkomen uithuisplaatsingen" nauw samengewerkt met alle woningcorporaties, maatschappelijk werk en soms het Veiligheidshuis. De aanpak varieert per gemeente. Vaak vindt er, daar waar signaleerd wordt dat mensen huurachterstand hebben, direct op locatie een gesprek met een casemanager van de Kredietbank plaats.

In Maastricht zijn afspraken gemaakt met "Schuld en Budget Buddy". Daar waar iemand geen mantelzorg beschikbaar heeft, krijgt hij bij aanvang van een traject een buddy toegewezen. Zo wordt er snel geschakeld tussen de burger, de buddy en de medewerker van de Kredietbank.

Ook hebben wij in 2018 actief de samenwerking met uitkerende instanties als de SVB en UWV opgezocht en afspraken gemaakt over het gericht doorverwijzen van mensen waar financiële problemen aan de orde lijken.

In het kader van werkgeversdienstverlening vinden er in toenemende mate gesprekken plaats met werkgevers. Zo heeft vanaf mei 2018 de samenwerking met WSP een enorme impuls gekregen. Wekelijks zit KBL 1 dagdeel per week bij WerkgeverServicepunt (WSP) op locatie waar medewerkers met financiële vragen laagdrempelig binnen kunnen lopen. De deur staat ook open voor bijvoorbeeld jobcoaches, teamleiders en salarisadministratie. Zij kunnen met vragen terecht over het herkennen van medewerkers met financiële problemen en het juist doorverwijzen.

Medewerkers van KBL worden regelmatig geconfronteerd met acute situaties, waarbij crisisinterventies nodig zijn, bijvoorbeeld bij dreigende uit huis plaatsing of afsluiting van water en licht.

Om een goed inzicht te krijgen welke ondersteuning iemand nodig heeft, wordt, als de crisis is beslecht, door middel van analyse en screening gekeken naar financieel gedrag, vaardigheden, motivatie, zelfregie en leervermogen. Een steuntje in de rug, financieel

support, is soms al voldoende voor een burger om weer grip te krijgen op zijn eigen financiële situatie. Maar het komt ook regelmatig voor dat een burger de regie over zijn (financiële) situatie kwijt is en er duurzame financiële ondersteuning nodig is. In nauwe samenwerking met organisaties in het sociaal domein wordt gekeken welke ondersteuning nodig is. De contacten met onder andere maatschappelijk werk, gemeente, woningcorporaties, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg en buddy's zijn dan ook intensief. Soms is het (tijdelijk) nodig om financiën te beheren via budgetbeheer, budgetbeheer maatwerk of zelfs beschermingsbewind. Als er behoefte is aan extra middelen, kan KBL, uiteraard onder voorwaarden, verantwoord een krediet verstrekken (sociale kredietverlening).

De analyse en screening aan het begin van een traject, vindt per gemeente verschillend plaats. Zo wordt in Landgraaf gebruik gemaakt van een QuickScangesprek, een gesprek met burger, maatschappelijk werk en een casemanager van de Kredietbank. Deze werkwijze zorgt ervoor dat mensen goed voorbereid aan een traject voor het regelen van schulden beginnen. De uitval in een vervolgetraject is hierdoor tot bijna nul gereduceerd.

Voor inwoners uit Heerlen en Kerkrade start de schuldhulpverlening bij het portaal van de gemeente. De casemanager van de gemeente stelt een diagnose en draagt in geval van problematische schulden het dossier over aan de Kredietbank. Regelmatig vindt er overleg plaats tussen de casemanagers van de gemeenten en de Kredietbank.

In Maastricht en Sittard Geleen wordt gebruik gemaakt van de screeningsmethode Mesis, een gevalideerd diagnose instrument. De burger vult een vragenlijst in en op basis van deze antwoorden ontstaat een klantprofiel. Dit geeft, in combinatie met een gesprek met een casemanager van de Kredietbank, een beeld met betrekking tot (financiële) vaardigheden, capaciteiten, houding en motivatie. De scores op deze gebieden worden gepresenteerd in een rapport dat als uitgangspunt dient voor de vervolgroute, het plan van aanpak. Dit wordt in een daarop volgend gesprek samen met de burger bepaald.

KBL heeft over 2018 dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de aangesloten GR-gemeenten en de overige (contract)gemeenten. Hierin zijn afspraken gemaakt over de hoeveelheid producten, die worden afgenomen en tegen welke vergoeding. De doorgevoerde verlaging van het uurtarief heeft ook in 2018 er mede voor gezorgd dat de lasten niet volledig werden gedekt door de opbrengsten.

In 2018 zijn in totaal 1.078 trajecten schuldregeling gestart. Een schuldregeling betekent dat KBL met de schuldeisers onderhandelt over een regeling tegen finale kwijting. Daarvoor kunnen twee instrumenten worden ingezet; te weten een schuldbemiddeling of een saneringskrediet. De keuze vindt plaats in overleg met de opdracht gevende gemeente en is o.a. afhankelijk van het inkomensperspectief van de klant en zijn aflossingscapaciteit. In 2018 is het merendeel van alle aanvragen schuldregeling geholpen met het instrument schuldbemiddeling.

Door KBL zijn in 2018 de volgende aantallen gedeclareerd:

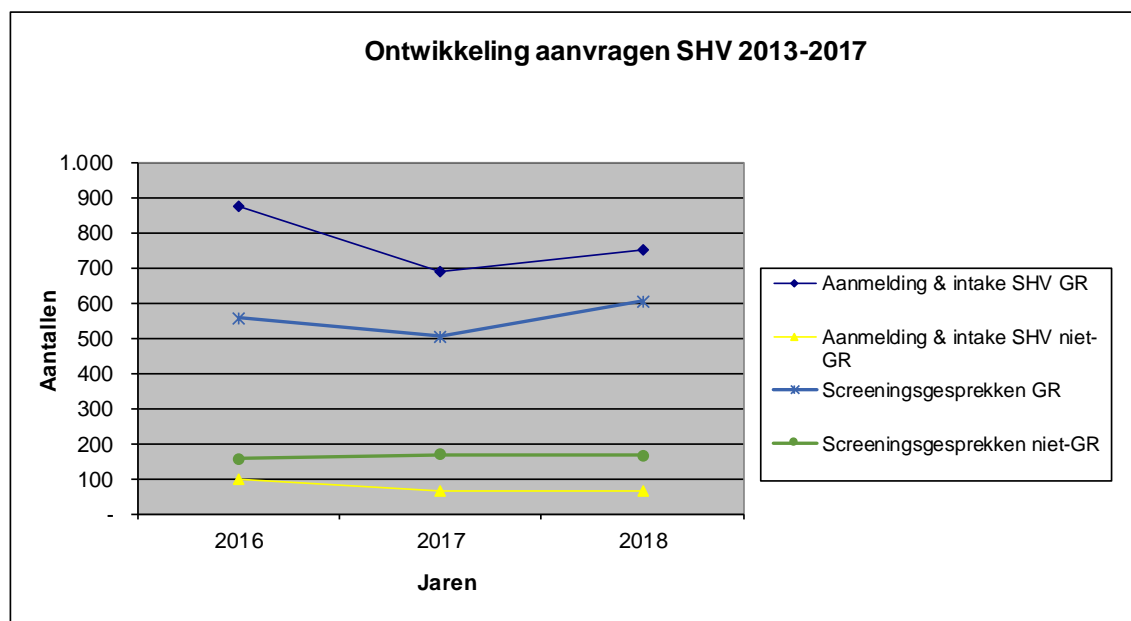
	DVO	Realisatie	Afwijking
Brunssum	110	152	42
Heerlen	720	562	-158
Kerkrade	317	272	-45
Landgraaf	385	294	-91
Maastricht	1.910	1.979	69
Sittard-Geleen	2.558	2.541	-17
Niet GR	1.385	1.679	294
Totaal	7.385	7.479	94

Aanmeldingen 2018

Onderstaand een overzicht en grafiek van de aantallen aanmeldingen van 2016 tot en met 2018:

		2016	2017	2018
GR	Aanmelding & intake SHV GR	876	689	750
	Screeningsgesprekken GR	555	504	603
Niet-GR	Aanmelding & intake SHV niet-GR	96	64	63
	Screeningsgesprekken niet-GR	156	167	166
Totaal	Aanmelding & intake SHV	972	753	813
	Screeningsgesprekken	711	671	769
Totaal aanmeldingen GR en niet-GR		1.683	1.424	1.582

In 2018 heeft de Kredietbank 1.582 aanvragen schuldhulpverlening ontvangen. Dit is een toename van circa 11% ten opzichte van het aantal aanvragen in 2017 (1.424). Deze stijging kan te maken hebben met het feit dat we in het werkgebied van KBL steeds intensiever samenwerken met organisaties in de keten waardoor meer partijen en functionarissen signalen van mensen met financiële problemen oppikken, en ook eerder oppikken, en KBL inschakelen. Ook is de samenwerking met de diverse gemeenten geïntensiveerd. Op diverse fronten worden nieuwe pilots bedacht en gestart om mensen met schulden te vinden en te ondersteunen.

Schuldregeling

Mensen met financiële problemen of vragen over geld kunnen zich voor hulp aanmelden bij de organisatie die de betreffende gemeente waar de klant woont, heeft ingericht als de poort voor de Schuldhulpverlening. In de ene gemeente vervult de gemeente zelf die functie (bijvoorbeeld Heerlen en Kerkrade), in een andere gemeente is die rol belegd bij de Maatschappelijk Werkorganisatie van die gemeente (o.a. Brunssum, Landgraaf, Onderbanken en de Kompas-gemeenten) en er zijn gemeenten waar mensen rechtstreeks naar KBL mogen komen voor hulp (zoals Sittard-Geleen, Maastricht en de Heuvelland gemeenten). Indien er sprake is van een problematische schuld mag KBL in het kader van een schuldregeling proberen een regeling met de schuldeisers tegen finale kwijting op te zetten. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van een schuldbemiddeling (gedurende drie jaar lang wordt 1 x per jaar aan de schuldeisers het gespaarde bedrag uitbetaald) of een Saneringskrediet (afkoop ineens door middel van een krediet via KBL). We zien dat schuldeisers steeds vaker de voorkeur geven aan een schuldregeling via een saneringskrediet. Daardoor kunnen zij in 1 keer het dossier sluiten en beperken zij de administratieve lasten aan hun kant. Ook voor de klant heeft een saneringskrediet voordelen. Het neemt direct veel zorgen, onzekerheid en stress weg. Gedurende het verdere verloop is er voor de klant namelijk nog maar 1 schuldeiser; KBL. Bij een schuldbemiddeling kunnen zich situaties voordoen waardoor één van de schuldeisers alsnog zijn akkoord intrekt; bij een saneringskrediet worden alle schuldeisers in 1 keer afgekocht met een percentage tegen finale kwijting en vormen zij geen partij meer in de aflossing van dit krediet aan KBL.

Bij een schuldbemiddeling dient 1 x per jaar een hercontrole op de aflossingscapaciteit van de klant plaats te vinden. De keuze voor het instrument (schuldbemiddeling of saneringskrediet) is echter per casus afhankelijk en wordt door een combinatie van verschillende factoren bepaald. Landelijk neemt de inzet van het saneringskrediet toe. In 2018 heeft KBL 976 schuldregelingen via een schuldbemiddeling opgestart en 100 via een saneringskrediet. Bij 2 regelingen is nog geen keuze voor het instrument gemaakt. Ten opzichte van de landelijke trend blijven we qua inzet van saneringskredieten nog achter.

In 2018 zijn in totaal 1.078 trajecten schuldregeling gestart.

Aanvragen schuldregeling	2017	2018
Aantal aanvragen	1.154	1.078
Aantal beëindigingen	656	955

In 2018 zijn 681 minnelijke voorstellen geaccepteerd.

Preventie & Projecten

In Nederland hebben 1,4 miljoen mensen risicovolle of problematische schulden. Het duurt gemiddeld 4 tot 5 jaar voordat mensen de eerste stap maken om financiële hulp in te schakelen. Te veel mensen zijn niet bij machte om hulpbronnen in te schakelen. Om die drempel te verlagen maken steeds meer gemeenten gebruik van de laagdrempelige inlooplocaties/huiskamers in de wijken voor financiële hulp. Burgers kunnen er terecht met al hun financiële vragen. Bijvoorbeeld wanneer ze willen weten of hun inkomsten en uitgaven nog in balans zijn of hulp nodig hebben bij het invullen van ingewikkelde formulieren, het corrigeren van loonbeslagen of het aanvragen van toeslagen. KBL organiseert inloopspreekuren of sluit aan in de bestaande initiatieven.

Behalve het bieden van praktische hulp, is het ook een uitstekende plek om in een eerder stadium financiële problemen te signaleren, ze bespreekbaar te maken en passende hulp in te schakelen. Zo reduceren wij de inzet van ingrijpende schuldregelingstrajecten of beschermingsbewind door er snel bij te zijn.

Werkgevers zien financiële problemen vaak als één van de eersten en kunnen een belangrijke rol spelen bij het vroegtijdig inschakelen van hulp. Dit jaar hebben we een aantal succesvolle pilot gedraaid met onder andere de SVB voor 65+ in gemeente Maastricht en Sittard-Geleen. Een pilot met het UWV is gestart en met WSP Parkstad is een succesvolle samenwerking in de vroegsignalering tot stand gebracht. We hebben ook dit jaar een aantal werkgevers bijgepraat over loonbeslagen, gesprekstechnieken en duurzame oplossingen. Daarnaast hebben we ook dit jaar diverse groepen vrijwilligers van de diverse vrijwilligersorganisaties geschoold.

Het terugdringen van het aantal huisuitzettingen van mensen met een huurschuld of het voorkomen van afsluitingen van energie en het terugdringen van de bestuurlijke premie in de zorgverzekeringen blijft elke jaar een belangrijk aandachtspunt. Binnen elke gemeente zijn er convenanten afgesloten of werkafspraken gemaakt die erop gericht zijn op het voorkomen en oplossen van crisissituaties in de primaire lasten

Lessen in omgaan met geld zou al moeten beginnen in het basisonderwijs. Uit onderzoek blijkt dat kinderen die al op jonge leeftijd bewust leren omgaan met geld, later minder vaak te maken hebben met financiële problemen.

Om hier een bijdrage aan te leveren heeft de Kredietbank dit jaar opnieuw meegedaan met de landelijke projectweek 'Week van het Geld'. Deze week in maart is een initiatief van het platform Wijzer in geldzaken. Het doel van deze week is om basisschoolleerlingen te leren omgaan met geld. Kredietbank in diverse onderwijsinstellingen in het voorjaar door de hele regio geldlessen verzorgd. Ook aan de jongeren in de leeftijd van 17 en 18 worden verscheidene activiteiten ontplooid, zoals de stadsspellen No Credit, Game Over of de Young Cash Tour. En tenslotte hebben we ook al een paar keer financiële lessen voor de nieuwkomers mogen verzorgen.

Voor de volwassenen verzorgen we ook lessen en workshops middels cursussen Rondkomen met Inkomen, Financiële Planning of een workshop budgettering. Ook in 2018 hebben we verscheidene trainingen en intervisiebijeenkomsten georganiseerd voor de vrijwilligers die betrokken zijn in de schuldhulpverlening.

WSNP-verklaringen

Mocht een minnelijk voorstel door 1 of meerdere schuldeisers worden afgewezen dan kan aan de Rechtbank worden gevraagd deze weigerachtige schuldeiser(s) via een minnelijk dwangakkoord te verplichten alsnog in te stemmen met dit aanbod. In die gevallen waar dit niet mogelijk is, kan een verzoek worden ingediend voor de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP). Dit is een traject buiten de Kredietbank om waar vanuit de Wet alle schulden gesaneerd worden. In deze trajecten krijgt de klant een bewindvoerder WSNP toegewezen. Deze ziet erop toe dat de klant al zijn verplichtingen die in de WSNP gelden ook daadwerkelijk nakomt. In 2018 zijn we steeds vaker met mensen mee naar de Rechtbank gegaan voor de zitting aanvraag WSNP. Als reactie daarop krijgen we zowel vanuit de klant als de Rechtbank zeer positieve geluiden. Mensen voelen toch dat extra steuntje in de rug en vragen van de Rechtbank over het verloop van het minnelijk traject kunnen direct tijdens de zitting worden beantwoord. Dat neemt de spanning en onzekerheid

voor mensen voor een groot deel weg en leidt sneller tot duidelijkheid over het al dan net toelaten tot de WSNP.

Onderstaand een overzicht van de afgifte WSNP-verklaringen in 2018:

Afgifte WSNP-verklaringen 2018			2017
	GR	Niet GR	Totaal
Met minnelijk traject	396	51	447
Zonder minnelijk traject	7	2	9
Totalen	403	53	456

In 2018 zijn 456 WSNP-verzoekschriften door de KBL afgegeven. Het aandeel verzoekschriften zonder dat er een minnelijk traject bij KBL is doorlopen, is afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. In 2018 zijn 9 WSNP-verzoekschriften afgegeven zonder een minnelijk traject bij KBL.

Door KBL zijn in 2018 de volgende aantallen gefactureerd:

	DVO	Realisatie	Afwijking
Brunssum	3	2	-1
Heerlen	-	16	16
Kerkrade	1	7	6
Landgraaf	16	12	-4
Maastricht	4	26	22
Sittard-Geleen	5	28	23
Niet GR	20	14	-6
Totaal	49	105	56

Sociale kredietverlening en kredietbeheer

Ook in 2018 had KBL een rol in het verstrekken van sociaal verantwoorde consumptieve kredieten. De doelgroep die gebruik mag maken van deze faciliteit is beperkt door de Wet Fido en ziet in beginsel alleen toe op mensen met een inkomen tot 130% van het bruto minimumloon. Het verstrekken van een saneringskrediet in het kader van een schuldregeling valt buiten de wet Fido.

KBL is een sociaal alternatief voor mensen die financiële steun nodig hebben en verzorgt leningen voor mensen met een kleine beurs. We doen dit zorgvuldig, betrouwbaar en zonder winst oogmerk. Ook voorkomen we overkreditering bij de kredietnemer. Het sociaal krediet komt tegemoet aan de kredietbehoefte van mensen die bij een commerciële bank of financier niet meer terecht kunnen. Op deze manier zorgt het sociaal krediet ervoor dat alle groepen in de samenleving kunnen beschikken over de extra financiële ruimte die in sommige situaties noodzakelijk is. Deze doelgroep wordt hierdoor niet uitgesloten van het deelnemen aan het gangbare financiële verkeer, maar vindt een betrouwbare plaats waar ook zij terecht kunnen.

In 2018 is het aantal toekenningen van kredieten nagenoeg gelijk gebleven in vergelijking met 2017. In 2017 hadden we 608 toekenningen en in 2018 zijn dat er 595.

Een bijzondere positie binnen het sociaal bankieren neemt het verstrekken van zogenaamde garantkredieten aan nieuwkomers in. KBL mag voor een aantal gemeenten een krediet aan deze nieuwkomers verstrekken zodat zij hun woning heel basaal kunnen inrichten. De

gemeente verstrekt een stuk suppletie in de afbetaling van dit krediet en staat borg voor de terugbetaling.

Van alle in 2018 verstrekte kredieten ging het in 208 gevallen om een garantkrediet (al dan niet met een bufferkrediet gecombineerd) en 387 keer om een regulier consumptief krediet.

De gemiddelde hoogte van de in 2018 verstrekte consumptieve kredieten bedraagt € 2.272.

In onderstaande tabel worden enkele gegevens met betrekking tot kredietverlening weergegeven. De post toekenningen bevat zowel herfinancieringen als ook saneringskredieten:

Aanvragen kredietverlening	2016	2017	2018
Aantal aanvragen	1.473	1.272	1.190
Aantal afwijzingen	531	613	524
Aantal intrekkingen	167	129	35
Aantal toekenningen	810	608	595

Uitstaand saldo kredieten	2016	2017	2018
Uitstaand saldo ultimo jaar	4,5	4,0 mln.	3,5 mln

In 2018 heeft KBL 1.190 kredietaanvragen ontvangen. Een lichte daling ten opzichte van de 1.272 in 2017.

Door KBL zijn in 2018 de volgende aantallen intake kredietverlening gefactureerd:

	DVO	Realisatie	Afwijking
Brunssum	70	54	-16
Heerlen	240	223	-17
Kerkrade	140	101	-39
Landgraaf	60	63	3
Maastricht	300	337	37
Sittard-Geleen	120	135	15
Niet GR	100	195	95
Totaal	1.030	1.108	78

Budgetbeheer

In 2018 is het aantal huishoudens met budgetbeheer bij KBL gedaald, van 1.960 pakketten in 2017 tot 1.854 pakketten in 2018. Voor wat betreft de GR-gemeenten is de daling met name in Heerlen (14%), Kerkrade (17%) en Sittard-Geleen (16%) groot. Wat bij de grote dalers verder opvalt, is dat daar de kosten voor beschermingsbewind (die betaald worden uit de bijzondere bijstand) het meest gestegen zijn. Dit lijkt congruent met het landelijk beeld naar aanleiding van het rapport van de Ombudsman en de eerste voorzichtige uitkomsten van het Ministerie van SZW naar de relatie tussen de toegang tot de schuldhulpverlening en de kosten van beschermingsbewind. Met budgetbeheer kan de inzet van ingrijpende en kostbare schuldhulpverleningstrajecten of beschermingsbewind worden gereduceerd.

KBL biedt verschillende vormen van budgetbeheer.

Door de inzet van budgetbeheer zijn de betalingen van de primaire lasten en overige financiële verplichtingen van de klant gewaarborgd.

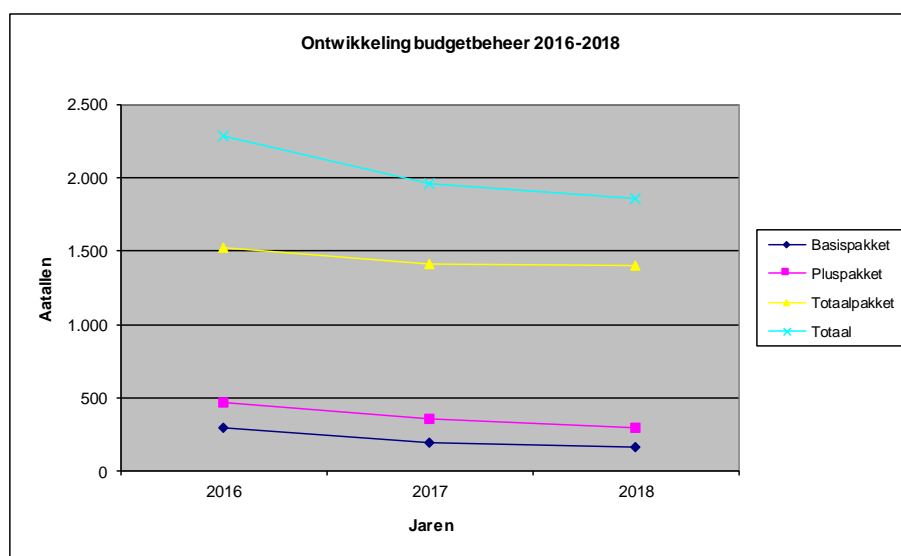
Budgetbeheer is een instrument dat zowel, preventief als gedurende de schuldhulpverlening als hulpmiddel tijdens de nazorg kan worden ingezet.

Budgetbeheer speelt niet alleen een heel belangrijke rol bij het voorkomen van een toestroom naar langdurige en duurdere bewindvoeringstrajecten, ook bij het afbouwen van beschermingsbewind of budgetbeheer Maatwerk is budgetbeheer een belangrijk instrument. Niet al onze opdrachtgevers zijn bereid budgetbeheer meerdere jaren te vergoeden of te laten voortzetten na afloop van een traject. Veel klanten betalen in die gevallen de kosten van budgetbeheer zelf.

Indien een klant een intensiever begeleidingstraject nodig heeft, kan dat door de workshop "Rondkomen met inkomen", persoonlijke budgetbegeleiding of met een budgetcoachingstraject. In het geval van betalingsachterstanden kan in overleg met de klant een betalingsregeling worden getroffen. Door het bieden van maatwerk in de begeleidingstrajecten wordt ingezet op het bevorderen van de duurzame financiële zelfredzaamheid van de klant.

Onderstaand een overzicht en een grafiek waarin is weergegeven de verdeling naar de verschillende budgetbeheerpakketten vanaf 2016:

Verdeling budgetbeheerrekeningen			
	2016	2017	2018
Basispakket	295	191	164
Pluspakket	467	356	292
Totaalpakket	1.523	1.413	1.398
Totaal	2.285	1.960	1.854

De ontwikkeling van het totaal aantal cliënten per ultimo boekjaar van de GR-gemeenten blijkt uit onderstaande tabel:

Gemeente	ultimo 2018	ultimo 2017	Vershil
Brunssum	50	44	6
Heerlen	358	414	-56
Kerkrade	216	260	-44
Landgraaf	95	96	-1
Maastricht	554	526	28
Sittard-Geleen	263	314	-51
Totaal	1.536	1.654	-118

Door KBL zijn in 2018 de volgende aantallen gedeclareerd:

	DVO	Realisatie	Afwijking
Brunssum	48	49	1
Heerlen	435	350	-85
Kerkrade	272	194	-78
Landgraaf	88	88	-
Maastricht	490	619	129
Sittard-Geleen	100	72	-28
Niet GR	152	207	55
Totaal	1.585	1.579	-6

Beschermingsbewind

Indien een meerderjarige burger structureel, op grond van lichamelijke of geestelijke beperkingen, niet meer in staat is om zijn financiële zaken te regelen, kan de kantonrechter deze burger onder beschermingsbewind stellen. Beschermingsbewind heeft het stabiliseren van de financiële situatie van de aanvrager tot doel. Daarnaast heeft het ook tot doel om nieuwe of verder oplopende achterstanden in de vaste lasten te voorkomen. Van oudsher was het meerderjarigenbewind bedoeld voor gehandicapten en ouderen, doorgaans betrof dit familiebewinden voor personen bij wie sprake was van een positief vermogen. Bewindvoering wordt echter steeds meer het laatste vangnet voor burgers die structureel niet in staat blijken om zorg te dragen voor hun eigen financiële administratie. Sinds een aantal jaren heeft het aantal professionele beschermingsbewinden een grote vlucht genomen.

In 2015 is in de wetgeving inzake beschermingsbewind opgenomen dat het hebben van problematische of onoplosbare schulden als aparte grond voor onderbewindstelling geldt. Inmiddels is bij circa 80% van de mensen die bij KBL onder bewind staan sprake van schuldenproblematiek. Dit heeft te maken met het gegeven dat voornamelijk burgers met (problematische) schulden worden aangemeld voor bewindvoering bij KBL. Teneinde de instroom in beschermingsbewind te beperken tot de doelgroep die hier structureel behoefte aan hebben en ten behoeve van een maximaal haalbare uitstroom uit dit bewind heeft KBL Budgetbeheer Maatwerk ontwikkeld. Budgetbeheer Maatwerk (BBR Maatwerk) is activerende financiële ondersteuning als alternatief voor beschermingsbewind. Budgetbeheer Maatwerk is een vernieuwend initiatief dat inmiddels sinds 3 jaar wordt aangeboden door KBL. Door middel van een objectieve screening aan de voorkant enerzijds en adequate begeleiding naar zelfredzaamheid bij het inkomensbeheer anderzijds wordt bereikt dat burgers minder vaak de zware maatregel van bewind krijgen opgelegd door de rechtbank of op den duur zonder deze maatregel weer regie over de eigen financiën krijgen.

Een gevolg hiervan is dat de gemeente, die doorgaans bijzondere bijstand verstrekt voor de kosten, beter regie over haar budget verkrijgt. BBR Maatwerk is gericht op het bieden van een passende ondersteuning bij het beheren van inkomsten en uitgaven in combinatie met begeleiding gericht op zelfredzaamheid en uitstroom. Sinds de start van deze nieuwe vorm van dienstverlening zijn inmiddels tientallen cliënten uitgestroomd naar een minder intensieve vorm van beheer en in het beste geval volledig zelfstandig beheer van de eigen financiën. Deze groeiende groep voormalige cliënten zullen de komende jaren gevolgd worden om de duurzaamheid van de interventie te meten en aantoonbaar te maken.

In 2018 zijn er 160 dossiers gestart en 62 dossiers beëindigd. Het cliëntenbestand van de onderbewindgestelden is daarmee gegroeid van 825 naar 923 dossiers. Vanuit de afdeling Beschermingsbewind wordt tevens uitvoering gegeven aan Budgetbeheer Maatwerk. Budgetbeheer Maatwerk is een vorm van inkomensbeheer, die als alternatief voor beschermingsbewind aangeboden kan worden. Deze vorm van dienstverlening wordt zowel ingezet om onnodige instroom in het beschermingsbewind te voorkomen alsmede de uitstroom uit het beschermingsbewind te bevorderen. Het maatwerk komt tot uiting in het toewerken naar het toekomstig zo zelfstandig mogelijk kunnen beheren van de financiën. De gemiddelde doorlooptijd van deze dienst bedraagt 18 maanden.

Zie onderstaand een overzicht van de ontwikkeling van de dossiers beschermingsbewind:

Ontwikkeling dossiers beschermingsbewind			
	2016	2017	2018
Begin boekjaar	702	762	825
Gestart	169	142	160
Beëindigd	109	79	62
Ultimo boekjaar	762	825	923

De verdeling van het aantal cliënten beschermingsbewind per ultimo 2018 over GR-gemeenten en zelfbetalers is als volgt:

	Facturatie	Zelfbetalers	Totaal
GR gemeenten			
Brunssum	0	18	18
Heerlen	330	60	390
Kerkrade	109	17	126
Landgraaf	0	34	34
Maastricht	0	91	91
Sittard-Geleen	197	3	200
	636	223	859
Niet GR gemeenten	0	64	64
Totaal	636	287	923

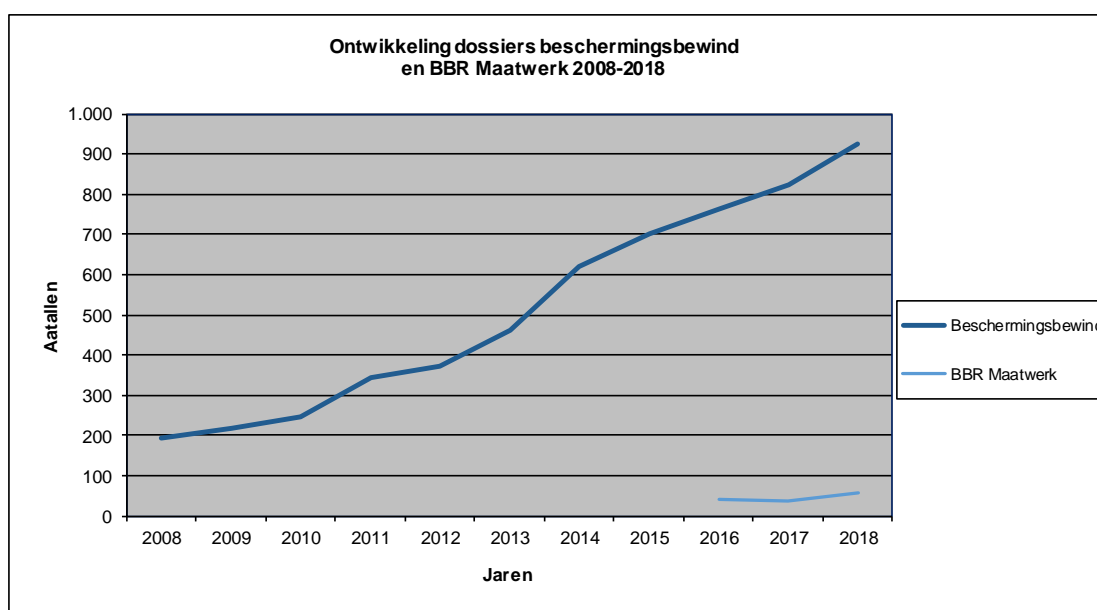
Het cliëntenbestand Budgetbeheer Maatwerk is in 2018 gestegen van 35 naar 58 dossiers. Zie onderstaand een overzicht van de ontwikkeling van de dossiers Budgetbeheer Maatwerk:

Ontwikkeling dossiers BBR Maatwerk			
	2016	2017	2018
Begin boekjaar	0	38	35
Gestart	47	35	64
Beëindigd	7	38	41
Ultimo boekjaar	40	35	58

De verdeling van het aantal cliënten BBR-Maatwerk per ultimo 2018 over GR-gemeenten en zelfbetalers is als volgt:

	Facturatie	Zelfbetalers	Totaal
GR gemeenten			
Brunssum	7	0	7
Heerlen	17	0	17
Kerkrade	8	0	8
Landgraaf	3	0	3
Maastricht	8	0	8
Sittard-Geleen	14	0	14
	57	0	57
Niet GR gemeenten	0	1	1
Totaal	57	1	58

Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling van beschermingsbewind in de afgelopen 11 jaar weer. Sinds 2016 biedt KBL BBR Maatwerk als activerend alternatief. Ondanks de toename in BBR Maatwerk betreft dit pas een fractie van het totaal in bewindvoering.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten	Aantal inwoners per 01-01-2018	Aantal inwoners per 01-01-2017
Brunssum	28.241	28.358
Heerlen	86.762	87.189
Kerkrade	45.823	45.937
Landgraaf	37.612	37.458
Maastricht	122.723	122.753
Sittard-Geleen	92.956	93.319
Totalen	414.117	415.014

Jaarrekening 2018

Kredietbank Limburg

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft.

De terminologie die in deze jaarrekening voor de posten in de balans en in de staat van baten en lasten wordt gehanteerd, wijkt op enkele onderdelen af van het voorgeschreven jaarrekeningmodel volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Wij zijn echter van mening dat deze afwijkende terminologie het inzicht voor de gebruikers in de jaarrekening van KBL ten goede komt omdat hiermee meer recht wordt gedaan aan de verantwoording over de specifieke activiteiten van KBL op het gebied van schuldhelpverlening, budgetbeheer, beschermingsbewind en sociale kredietverlening.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Met ingang van 1 januari 2017 is KBL belastingplichtig in het kader van de wet Vennootschapsbelasting. Er is met de Belastingdienst overleg geweest over de fiscale status van de activiteiten van KBL. Dit zal naar verwachting ertoe leiden dat geen van de activiteiten van KBL belast zullen worden in het kader van de vennootschapsbelasting.

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven (niet van toepassing).

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Verbouwing	15 jaar
Automatisering	4 jaar
Inventaris en inrichting	4-10 jaar

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Kredieten

Kredieten worden gewaardeerd op de nominale waarde, waarbij v.w.b. de integrale kredietportefeuille een voorziening is gevormd voor verwachte oninbaarheid van de kredieten. Deze voorziening wordt statisch bepaald op basis van een evaluatie van de volwaardigheid van de per ultimo van een jaar openstaande kredieten. Hieronder zijn begrepen de vorderingen op cliënten.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Deze voorziening wordt statisch bepaald op basis van een evaluatie van de volwaardigheid van de per ultimo van een jaar openstaande vorderingen. De spaartegoeden van cliënten die onder bewindvoering staan, worden in de jaarrekening onder de vlottende activa opgenomen. Onder de kortlopende schulden is de terugbetalingsverplichting van deze tegoeden aan de cliënten opgenomen. Terugbetaling vindt plaats op het moment dat de bewindvoering is komen te vervallen.

Vaste schulden

Onder de vaste schulden zijn begrepen de achtergestelde leningen die, in overeenstemming met de bepalingen bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling (GR), door zowel de aan de GR deelnemende gemeenten als de uittredende GO-gemeenten gestort zijn. Deze achtergestelde leningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Onder de kortlopende schulden is de post 'crediteuren cliënten' opgenomen. Deze schulden worden tegen de nominale waarde opgenomen en hebben betrekking op verschuldigde bedragen aan crediteuren van cliënten van KBL. Verantwoording van deze schulden vindt deels plaats bij ontvangst van de factuur en deels op basis van onderliggende budgetplannen.

Onder de liquide middelen is een bankrekening opgenomen waarop de gelden van de cliënten ontvangen worden. Deze bankrekening wordt gebruikt voor de betaling van de verschuldigde bedragen aan crediteuren van cliënten van KBL.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld conform de indirecte methode. Het kasstroomoverzicht bevat tevens de mutaties van middelen die door KBL beheerd worden ten behoeve van de cliënten.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient de directie, in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Balans per 31 december 2018 (na resultaatsbestemming)

	2018	2017
Vaste activa met economisch nut		
Verbouwingen	0	0
Automatisering	13.057	50.089
Inventaris en inrichting	16.271	17.310
Totaal materiële vaste activa met economisch nut	29.328	67.399
Financiële vaste activa		
Kredieten	3.076.197	3.457.479
Vlottende Activa		
Vorderingen op openbare lichamen	2.332.174	2.353.051
Overige Vorderingen	907.982	965.981
Overlopende activa	47.754	52.229
Liquide Middelen	5.589.970	4.745.860
Totaal vlottende activa	8.877.880	8.117.121
Totaal	11.983.406	11.641.999
Vaste Passiva		
Eigen vermogen	0	76.331
Resultaat vóór verliesverrekening	-755.129	-468.163
Bijdrage GR-gem. in exploitatieres.	755.129	391.832
Eigen vermogen ult. verslagperiode	0	0
Vaste Schulden	617.578	618.401
Totaal vaste passiva	617.578	618.401
Vlottende Passiva		
Overige Schulden	11.269.607	10.856.918
Overlopende Passiva	96.221	166.680
Totaal vlottende passiva	11.365.828	11.023.598
Totaal	11.983.406	11.641.999

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa met economisch nut		2018		2017
	€	29.328	€	67.399

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	Verbouwingen	Automatisering	Inventaris	Totaal
Stand per 1 januari 2018				
Aanschafwaarde	2.043.677	2.885.187	991.476	5.920.340
Cumulatieve afschrijvingen	2.043.677	2.835.098	974.166	5.852.941
Boekwaarde	-	50.089	17.310	67.399
Mutaties in 2018				
Investeringen	-	-	16.817	16.817
Desinvesteringen	-	-	-	-
Afschrijvingen	-	37.032	17.856	54.888
	-	37.032-	1.039-	38.071-
Stand per 31 december 2018				
Aanschafwaarde	2.043.677	2.885.187	1.008.293	5.937.158
Cumulatieve afschrijvingen	2.043.677-	2.872.130-	992.022-	5.907.829-
Boekwaarde	-	13.057	16.271	29.328

In 2018 hebben investeringen plaatsgevonden v.w.b. kantoorinrichting. Investeringen worden lineair afgeschreven. Verbouwingen worden afgeschreven in 15 jaar. Inventaris en inrichting wordt afgeschreven in 4 of 10 jaar. Automatisering wordt afgeschreven in 4 jaar.

Kredieten		2018		2017
	€	3.076.197	€	3.457.479

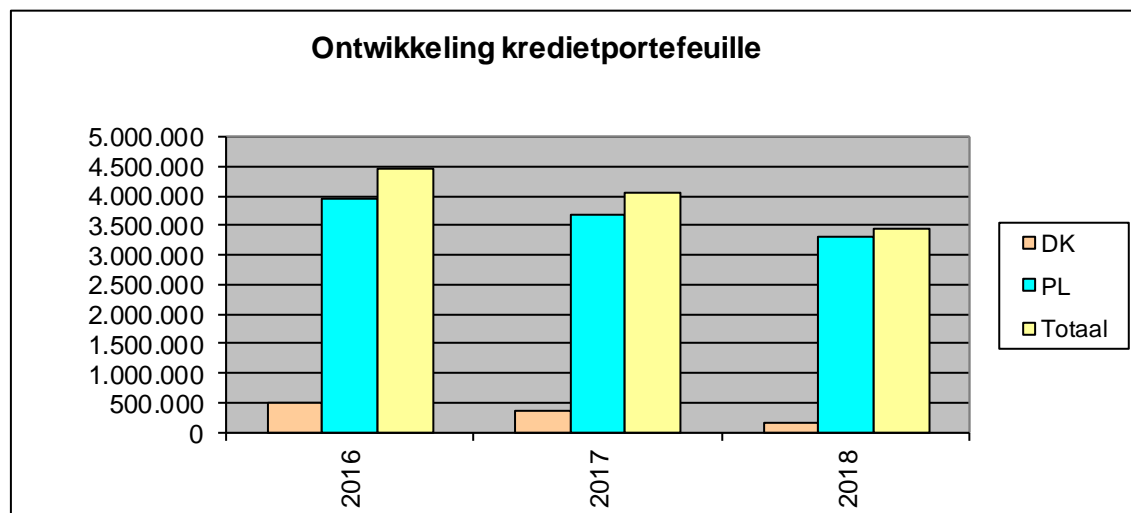
De samenstelling van de kredieten is als volgt:

Persoonlijke leningen	3.296.759	3.673.505
Doorlopende kredieten	157.697	371.672
	3.454.456	4.045.177
Voorziening oninbare kredieten	-378.258	-587.698
	3.076.197	3.457.479

Onderstaand is het verloop van de doorlopende kredieten en persoonlijke leningen van 2005 tot met 2018 weergegeven:

	Persoonlijke leningen (PL)	Doorlopende kredieten (DK)	Totale kredietportefeuille
2016	3.965.693	489.738	4.455.432
2017	3.673.505	371.672	4.045.177
2018	3.296.759	157.697	3.454.456

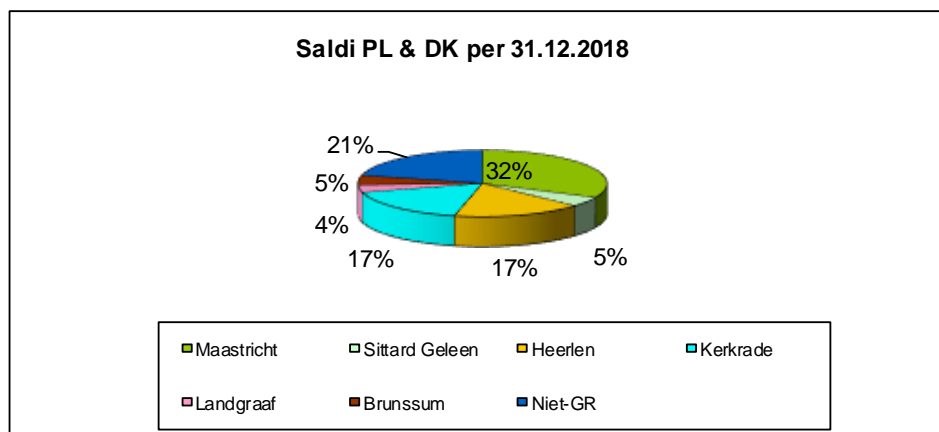
De informatie uit de tabel is vertaald naar de volgende grafiek:

De verdeling van de lening portefeuille is als volgt:

	PL		DK		TOTAAL
	aantal	bedrag	aantal	bedrag	
Maastricht	537	1.100.044	4	5.943	1.105.987
Sittard Geleen	127	153.120	9	12.024	165.144
Heerlen	363	511.620	12	69.155	580.775
Kerkrade	240	573.074	6	12.713	585.787
Landgraaf	94	124.854	-	-	124.854
Brunssum	103	135.733	5	25.527	161.260
Totaal GR	1.464	2.598.445	36	125.362	2.723.807
Niet-GR	430	698.312	13	32.335	730.647
TOTAAL	1.894	3.296.757	49	157.697	3.454.454

De verdeling van de lening portefeuille over de GR deelnemers is in de volgende grafiek inzichtelijk gemaakt.

Voorziening oninbare kredieten:

Kredieten worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Op basis van een integrale beoordeling van de kredietportefeuille is gebleken dat een voorziening ter grootte van € 378.258 nodig is. Dit bedrag bestaat uit een gedeelte betreffende verstrekte kredieten vóór 2005 (€ 286.228) en een gedeelte betreffende kredieten vanaf 2005 (€ 92.030).

Onderstaand worden de voorzieningen over de periode vóór en vanaf 2005 toegelicht.

Voorziening kredieten vóór 2005	2018	2017
Stand van de voorziening per 01-01	480.757	712.645
Dotatie	45.535	-3.694
Onttrekking	240.064	228.194
Stand van de voorziening per 31-12	286.228	480.757

Bovengenoemde onttrekkingen betreffen het afboeken van leningen. Deze afboekingen zijn te verdelen in grofweg vier categorieën:

1. De WSNP is na drie jaar afgelopen waardoor cliënt schuldenvrij is;
2. Cliënt komt te overlijden en de eventuele erfgenamen verwerpen de erfenis of de boedel is leeg;
3. Afgewikkelde schuldregelingen;
4. Cliënten zijn vertrokken en onbekend is waarheen, de zogenaamde VOW-clënten;
5. Dossiers van cliënten die terugkomen van de deurwaarder als gevolg van geen verhaal.

In het volgend overzicht staat per gemeente aangegeven wat het bedrag van de afboekingen is geweest van haar inwoners, inclusief de vermelding van de categorie waarin de afboeking te plaatsen is. Dit betreft de afboekingen van leningen welke zijn verstrekt vóór 2005:

Gemeente	WSNP	Overlijden	Afgewikkelde schuldregeling	VOW/Geen verhaal	Deurwaarder kosten/rente/geen verhaal	Totaal
Duitsland	€ 59.489					€ 59.489
Heerlen						€ 0
Kerkrade	€ 52.399		€ 55.675	€ 2.582		€ 110.656
Maastricht				€ 179	€ 2.366	€ 2.545
Roermond				€ 1.974		€ 1.974
Sittard-Geleen						€ 0
Overige	€ 8.558		€ 1.062	€ 7.745	€ 48.036	€ 65.401
Totaal 2018	€ 120.446	€ 0	€ 56.737	€ 12.480	€ 50.402	€ 240.064
In procenten	50%	0,0%	24%	5%	21%	100%

Totaal 2017	€ 34.325	€ 986	€ 13.314	€ 156.851	€ 22.719	€ 228.194
In procenten	15%	0,4%	6%	69%	10%	100%

De kredietportefeuille m.b.t. leningen welke zijn verstrekt vanaf 2005 kent een veel positiever verloop. De afboekingen op verstrekte leningen vanaf 1 januari 2005 zijn tot nu toe minimaal.

Voorziening kredieten vanaf 2005	2018	2017
Stand van de voorziening per 01-01	106.941	131.333
Dotatie	3.924	9.289
Onttrekking	18.835	33.681
Stand van de voorziening per 31-12	92.030	106.941

De verdeling van de categorieën afboekingen 2018 over de gemeenten is als volgt:

Gemeente	WSNP	Overlijden	Afgewikkelde schuldregeling	VOW/Geen verhaal	Deurwaarder kosten/rente/geen verhaal	Totaal
Roermond			€ 1.267			€ 1.267
Sittard-Geleen	€ 764			€ 1.319		€ 2.083
Heerlen	€ 5.615		€ 1.636	€ 1.682	€ 826	€ 9.759
Kerkrade					€ 409	€ 409
Maastricht		€ 783	€ 1.311	€ 2.562		€ 4.656
Overige				€ 662		€ 662
Totaal 2018	€ 6.379	€ 783	€ 4.214	€ 6.225	€ 1.235	€ 18.835
In procenten	34%	4%	22%	33%	7%	100%

Totaal 2017	€ 12.135	€ 1.179	€ 11.593	€ 7.733	€ 1.042	€ 33.681
In procenten	36%	4%	34%	23%	3%	100%

<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	2018	2017
	€ 2.332.174	€ 2.353.051

Het vorderingensaldo per 31 december 2018 bestaat uit:

Omschrijving	2018	2017
Deelname GR gemeenten in voorziening kredietport.	637.158	849.574
Bijdrage GR-gemeenten in exploitatieresultaat	755.129	391.832
Diensten GR-gemeenten	844.947	1.031.170
Diensten Niet-GR gemeenten	94.940	80.475
Totaal	2.332.174	2.353.050

De totale deelname van GR gemeenten in de voorziening kredietportefeuille bedraagt per 31 december 2018 € 637.158 en kan worden verdeeld over verstrekte kredieten van vóór 2005 € 526.292 en vanaf 2005 € 110.866.

<i>Overige vorderingen</i>	2018	2017
	€ 907.982	€ 965.981

Dit betreffen de van cliënten overgedragen liquiditeiten die KBL beheert voor deze cliënten in het kader van de bewindvoering. Onder de kortlopende schulden is de terugbetalingsverplichting van deze tegoeden aan de cliënten opgenomen (overige schulden).

<i>Overlopende activa</i>	2018	2017
	€ 47.754	€ 52.229

De overlopende activa kunnen als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	2018	2017
Nog te ontvangen bedragen	31.268	25.459
Vooruitbetaalde bedragen	16.486	26.770
Totaal	47.754	52.229

Nog te ontvangen bedragen

De nog te ontvangen bedragen per 31 december bestaan uit:

Omschrijving	2018	2017
Nog te ontvangen rente	227	352
Overige nog te ontvangen bedragen	31.041	25.107
Totaal	31.268	25.459

De overige nog te ontvangen bedragen betreft hoofdzakelijk de nog te vorderen BTW over het boekjaar 2018 ad € 13.000.

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december bestaan uit:

Omschrijving	2018	2017
Vooruitbetaalde huur	5.066	461
Vooruitbetaald onderhoud	5.177	5.930
Vooruitbetaalde verzekeringen	5.992	7.599
Overige vooruitbetaalde bedragen	251	12.781
Totaal	16.486	26.770

<i>Liquide middelen</i>	2018	2017
	€ 5.589.970	€ 4.745.860

De liquide middelen per 31 december bestaan uit:

	2018	2017
Kasmiddelen	3.236	4.115
Bank - en girorekeningen	5.586.734	4.741.745
Totaal	5.589.970	4.745.860

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

Onder de liquide middelen zijn 2 bankrekeningen (inzake schuldhulpverlening en beschermingsbewind) bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) opgenomen waarop de gelden van cliënten worden ontvangen. Deze bankrekeningen worden gebruikt ten behoeve van de betaling van de verschuldigde bedragen aan de crediteuren van cliënten en aan cliënten.

Met BNG is een kredietovereenkomst gesloten die voorziet in rentecompensatie van de betaalrekeningen van KBL. Om deze reden worden de betaalrekeningen gesaldeerd opgenomen in de jaarrekening. Het (negatieve) saldo van de eigen middelen bedraagt ultimo 2018 € 3.643.000.

De eigen middelen van KBL zijn het gehele jaar onder het drempelbedrag ad € 250.000 gebleven zodat er, in het kader van het schatkistbankieren, geen verplichting tot afstorten was in 2018.

De kredietfaciliteit bij BNG bedraagt maximaal € 2,5 miljoen. Er zijn geen zekerheden afgegeven.

Eigen vermogen en resultaat		2018		2017
	€	0	€	0
Het eigen vermogen per 1 januari		0		76.331
Resultaat boekjaar vóór verliesverrekening		755.129-		468.163-
Bijdrage gemeenten in exploitatieresultaat		755.129		391.832
Het eigen vermogen per 31 december		0		0
Af te dragen aan GR-gemeenten		-		-
Eigen vermogen per saldo		0		0

Conform artikel 30 lid 4 wordt een eventueel tekort volgens de verlies- en winstrekening van de bank, voor zover het niet het eigen vermogen kan worden afgeschreven, door de gemeenten vergoed.

Door de bijdrage van de gemeenten in het exploitatieresultaat ad € 755.129 is het eigen vermogen per 31 december 2018 nihil.

Tijdens de bestuursvergadering van 19 januari 2012 is besloten dat het weerstandsvermogen is bepaald op 6% van de exploitatielasten (exclusief mutatie voorziening). De berekening van het weerstandsvermogen ultimo 2018 blijkt uit onderstaande opstelling:

Weerstandsvermogen

Lasten excl. mutatie voorziening	8.366.000	7.978.736
Weerstandsvermogen 6%	501.960	478.724
Eigen vermogen na winstbestemming	0	0
Af te dragen aan GR-gemeenten	0	0

Aangezien het eigen vermogen na winstbestemming per ultimo boekjaar nihil is, is er geen terugbetalingsverplichting op grond van artikel 30 lid 3 van de GR verschuldigd.

Over het boekjaar 2017 is van het negatieve exploitatieresultaat (€ 468.163) het resterend eigen vermogen ad € 76.331 afgeboekt en € 391.832 bij de GR-gemeenten in rekening gebracht.

Vaste schulden		2018		2017
	€	617.578	€	618.401

De vaste schulden per 31 december bestaan uit:

	2018	2017
Achtergestelde leningen	617.578	618.401
Totaal	617.578	618.401

Achtergestelde leningen

De diverse gemeenten hebben de achtergestelde leningen gestort, in overeenstemming met de bepaling bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling. Onderstaand volgt een overzicht met hierin gespecificeerd de bedragen per gemeente:

Achtergestelde leningen deelnemers GR	2018	2017
Brunssum	59.674	59.674
Heerlen	121.890	121.890
Kerkrade	91.104	91.104
Landgraaf	60.430	60.430
Maastricht	154.720	154.720
Sittard-Geleen	127.793	127.793
Totaal	615.611	615.611

Achtergestelde leningen uittredende GO leden	2018	2017
Nuth	1.967	2.790
Totaal	1.967	2.790

Totaal achtergestelde leningen	617.578	618.401
---------------------------------------	----------------	----------------

Voor wat betreft de terugbetaling van deze achtergestelde leningen dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de door de uittredende GO-leden gestorte achtergestelde leningen en de door de deelnemers aan GR gestorte leningen.

Terugbetaling en rentevergoeding achtergestelde leningen uittredende GO-leden

Aflossing aan de GO(Gemeenschappelijk Orgaan)-leden geschiedt jaarlijks, op basis van de daadwerkelijk afgeloste bedragen op de onderliggende kredieten.

De leningen zijn rentedragend, tegen de herfinancieringsvoet van de gemeente zonder opslag (momenteel 0%).

Terugbetaling en rentevergoeding achtergestelde leningen deelnemers GR

Wanneer de geaccumuleerde batige saldi, vermeerderd met de achtergestelde leningen van de deelnemers op enig moment de nagestreefde solvabiliteit (10%) overschrijden, dan wordt het meerdere deel pro rata in mindering gebracht op de achtergestelde leningen. Gelet op het exploitatieresultaat en de balansposities vindt over 2018 geen gedeeltelijke terugbetaling plaats van de achtergestelde leningen aan de deelnemers van de GR. De leningen zijn renteloos.

Overige schulden	2018	2017
	€ 11.269.607	€ 10.856.918

De overige schulden kunnen als volgt worden weergegeven:

	2018	2017
Crediteuren cliënten	9.230.773	8.748.679
Verplichtingen liquide middelen cliënten	907.982	965.981
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	1.130.852	1.142.258
Totaal	11.269.607	10.856.918

Crediteuren cliënten

Dit betreffen de verschuldigde bedragen aan (crediteuren van) onze cliënten die vanaf januari 2019 tot uitbetaling leiden. Tegenover deze verschuldigde bedragen staan voor hetzelfde bedrag de van cliënten ontvangen gelden. Deze maken deel uit van de onder de liquide middelen vermelde bankrekeningen.

Verplichtingen liquide middelen cliënten

Dit zijn de gelden van cliënten beschermingsbewind waarvan KBL de bankrekening beheert. Onder overige vorderingen staan de van cliënten overgedragen liquiditeiten die KBL beheert voor hetzelfde bedrag.

Schulden aan leveranciers en handelskredieten

Het crediteurensaldo per 31 december 2018 laat een saldo zien van € 1.130.852. Het saldo wordt grotendeels bepaald door de nog te betalen salariskosten over december 2018 aan de gemeente Maastricht ad € 1.027.433. De gemeente Maastricht voert de salarisadministratie uit ten behoeve van KBL. De openstaande schulden zijn per medio februari 2019 afgelopen.

Overlopende passiva		2018		2017
	€	96.221	€	166.680

De overlopende passiva kunnen als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	2018	2017
Vooruitontvangen bedragen	24.333	0
Overige schulden	71.888	166.680
Totaal	96.221	166.680

Vooruitontvangen bedragen

Het bedrag ultimo 2018 betreft het project financiële zelfredzaamheid van Sittard-Geleen dat eindigt op 1 juli 2019.

Overige schulden

Hier zijn bijv. de nog te betalen kosten inzake de salarisverwerking, ICT en juridisch advies per ultimo boekjaar opgenomen.

Het restant van de overige schulden bestaat verder uit aangegane verplichtingen per 31 december 2018 waarvoor nog geen facturen zijn ontvangen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De jaarlijkse verplichting betreffende met derden aangegane huurverplichtingen onroerend goed bedraagt in totaal € 150.000. De looptijd van het huurcontract is 10 jaar maar is tussentijds door de KBL opzegbaar vanaf ultimo oktober 2019. Hierdoor is de totale contractwaarde voor de resterende periode € 125.000.

De overige verplichtingen betreffen voornamelijk onderhoudscontracten betreffende gebouwen ad € 53.000 (contractwaarde resterende periode € 44.000), automatisering ad € 400.000 (contractwaarde € 397.000; contract februari 2019 getekend) en telefonie ad € 22.000 (contractwaarde € 66.000). Daarnaast is er nog een verplichting betreffende de postbezorging ad € 119.000 (contractwaarde € 357.000). De looptijden van de contracten variëren van 1 tot 10 jaar.

Staat van baten en lasten 2018 t.o.v. de begroting (swijziging)

	Realisatie 2018	Begrotingswijziging 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
Rentemarge	292.807	315.000	348.000	302.625
Baten:				
Intakegesprekken kredietverlening	94.584	100.000	109.000	100.044
Schuldhelpverlening	4.154.391	3.904.000	4.122.000	4.089.319
Budgetbeheerrekening	1.115.419	1.114.000	1.300.000	1.199.017
WSNP verklaringen	17.262	35.000	100.000	67.812
Bewindvoering	1.869.448	1.859.000	1.672.000	1.696.193
Opbrengst projecten	45.553	50.000	15.000	35.610
Bijdragen gemeenten in exploitatieresultaat	755.129	776.000	0	391.832
Deelname GR-gem. in voorziening kredietport.	49.460	75.000	150.000	5.595
Overige baten	21.407	15.000	5.000	19.953
	8.122.653	7.928.000	7.473.000	7.605.375
Totaal baten	8.415.460	8.243.000	7.821.000	7.908.000
Lasten:				
Salarissen	6.560.282	6.419.000	5.916.000	6.120.422
Overige personeelslasten	121.748	102.000	129.000	136.283
Wachtgelduitkeringen	21.777	50.000	50.000	55.084
Afschrijvingen	54.888	55.000	92.000	155.266
Huisvestingslasten	233.709	242.000	251.000	224.653
Bureau/administratielasten	984.451	947.000	900.000	969.832
Beheerslasten	389.145	353.000	300.000	317.195
Mutatie voorziening	49.460	75.000	150.000	5.595
	8.415.460	8.243.000	7.788.000	7.984.331
Totaal lasten boekjaar	8.415.460	8.243.000	7.788.000	7.984.331
Lasten voorgaande boekjaren	0	0	0	-
Totaal lasten	8.415.460	8.243.000	7.788.000	7.984.331
Saldo van baten en lasten	0	0	33.000	-76.331
Mutaties reserves	0	0	-33.000	76.331
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0

Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN:

Rentemarge		2018		2017
	€	292.807	€	302.625

De rentemarge kan als volgt worden gespecificeerd:

	2018	2017
Rentebaten kredieten	292.599	302.352
Overige rentelasten minus -baten	209	273
Rentemarge	292.807	302.625

KBL voorziet in haar financieringsbehoefte door eventueel gebruik te maken van debet faciliteiten in rekening-courant. Dit is in 2018 en 2017 niet aan de orde geweest. De daling van de rentemarge wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van de kredietportefeuille en het gemiddeld lagere rentepercentage in 2018. Verschillen in de rentebaten zijn bovendien ontstaan door correcties op de achterstandsrente bij afboekingen van leningen. De rentebaten betreffen de daadwerkelijk ontvangen rente van cliënten. De kredietportefeuille is over 2018 per saldo ca. € 500.000 gedaald.

Intakegesprekken kredietverlening		2018		2017
	€	94.584	€	100.044

De intake voor een sociaal krediet heeft tot doel te beoordelen of het mogelijk is om op een sociaal maatschappelijk verantwoorde wijze krediet te verstrekken aan inwoners van de GR-en overige gemeenten in het werkgebied van KBL. De daling van het aantal intakegesprekken resulteert in een daling van de opbrengsten t.o.v. 2017.

Schuldhelpverlening		2018		2017
	€	4.154.391	€	4.089.319

	2018	2017
GR-gemeenten	3.516.111	3.385.161
Niet-GR-gemeenten	638.280	704.158
Schuldhelpverlening	4.154.391	4.089.319

Verdeling opbrengsten schuldhelpverlening:

Het aandeel in de opbrengsten schuldhelpverlening over 2018 per GR-gemeente is in onderstaande tabel weergegeven:

Verdeling schuldhelpverlening	2018	2017
Brunssum	120.792	140.196
Heerlen	552.132	581.160
Kerkrade	231.076	236.930
Landgraaf	158.592	161.028
Maastricht	1.283.052	1.237.792
Sittard-Geleen	827.148	732.492
Cliënten	343.319	295.563
Totaal	3.516.111	3.385.161

Budgetbeheerrekening		2018		2017
	€	1.115.419	€	1.199.017

		2018		2017
GR-gemeenten		556.631		551.050
Niet-GR-gemeenten		77.251		54.374
Betaald door cliënten		481.537		593.593
Budgetbeheerrekening		1.115.419		1.199.017

WSNP-verklaringen		2018		2017
	€	17.262	€	67.812

		2018		2017
GR-gemeenten		15.078		54.876
Niet-GR-gemeenten		2.184		12.936
Wsnp-verklaringen		17.262		67.812

Bewindvoering		2018		2017
	€	1.869.448	€	1.696.193

Het aantal zaken bewindvoering is in 2018 gegroeid van 825 dossiers naar 923 dossiers. Daarnaast is dit geen statisch aantal. Er vindt instroom, doorstroom en uitstroom in plaats. Met name nieuwe bewindvoeringszaken zijn arbeidsintensief bij het opstarten ervan. Het aantal dossiers Budgetbeheer Maatwerk is van 35 dossiers in 2017 gestegen naar 58 dossiers. Voor het bedrijfsonderdeel beschermingsbewind worden de tarieven jaarlijks wettelijk vastgesteld en is de extra bijdrage beperkt tot de compensatie voor het hogere uurtarief. Deze compensatie boven de normbedragen wordt bij de gemeenten in rekening gebracht.

Opbrengst projecten		2018		2017
	€	45.553	€	35.610

In de afgelopen jaren heeft KBL extra gelden ontvangen voor de uitvoering van projecten. De baten 2018 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Opbrengst	Kosten	Saldo 2018	Overloop 2019
Pilot financiële redzaamheid Sittard-Geleen	24.333	-	24.333	24.333
Week van het Geld diverse scholen Brunssum CMWW	12.936	-	12.936	-
Kompas Ministeriële Regeling ter voork. afsl. energie	8.284	-	8.284	-
	€ 45.553	€ -	€ 45.553	€ 24.333

Kosten zijn de direct toewijsbare kosten, niet zijnde de personele kosten.

De pilot financiële zelfredzaamheid van Sittard-Geleen loopt tot 1 juli 2019. De overige hierboven genoemde projecten zijn allen in 2018 afgerond.

Bijdragen gemeenten in exploitatieresultaat	2018		2017	
	€	755.129	€	391.832

De bijdrage van de GR-gemeenten in het exploitatieresultaat in 2018 is ca. € 363.000 hoger dan in 2017.

Deelname GR-gemeenten in voorziening kredietportefeuille	2018		2017	
	€	49.460	€	5.595

Het bestuur heeft in 2008 besloten om een voorziening te treffen voor de oninbaarheid van de uitstaande kredieten, die voor 2005 verstrekt zijn. Jaarlijks zal worden bepaald hoe hoog de stand van deze voorziening dient te zijn. Daar staat tegenover dat toekomstige afboekingen dan aan deze voorziening kunnen worden onttrokken, waardoor de druk op toekomstige resultaten zal afnemen.

De kredietportefeuille met betrekking tot de leningen welke zijn verstrekt vanaf 2005 kent een veel positiever verloop. De afboekingen op verstrekte leningen vanaf 1 januari 2005 zijn tot nu toe minimaal en ook de achterstanden zijn acceptabel. Desondanks is besloten om ook ten aanzien van deze kredietportefeuille een voorziening voor oninbaarheid op te nemen.

Overige baten	2018		2017	
	€	21.407	€	19.953

De overige opbrengsten bestaan voornamelijk uit nagekomen baten van deurwaarders inzake afgewikkelde dossiers. Daarnaast is hier de BTW teruggaaf over 2018 verantwoord ter grootte van € 13.000.

KBL kent in haar begroting en jaarrekening geen post onvoorzien, daardoor wordt hiervoor geen verloopoverzicht conform het BBV opgesteld.

LASTEN:

Salarissen		2018		2017
	€	6.560.282	€	6.120.422

De post salarissen bestaat uit:

	2018	2017
Brutolonen	5.175.458	4.896.690
Af: Ziekengeld	-72.169	-76.204
Sociale lasten	748.790	666.971
Pensioenpremies	708.203	632.965
Totaal salarissen	6.560.282	6.120.422

De salariskosten zijn in 2018 per saldo € 440.000 hoger ten opzichte van 2017. De gemiddelde formatie in 2018 en 2017 was circa. 110 resp. 107 fte. De hogere formatie was nodig door de groei en complexiteit van bewindvoeringsdossiers.

De brutolonen zijn, naast de hogere formatie, hoger in 2018 als gevolg van de indexering, de jaarlijkse anciënniteit en promoties naar de eindschaal, hogere premies sociale lasten en pensioenen en een afkoopregeling voor vervroegd pensioen.

Uit het overzicht blijkt dat KBL in december 2018 110 fte (= 127 medewerkers) in dienst heeft tegenover 107 fte (= 119 medewerkers) ultimo 2017.

Van het totale aantal medewerkers heeft 15 fte (= 17 medewerkers) ultimo december 2018 een tijdelijk contract. De stijging van het aantal fte ultimo 2018 is hoofdzakelijk het gevolg van de extra inzet ten behoeve van de stijging van het aantal complexe bewindvoeringsdossiers (schuldenbewind).

De begrotingswijziging 2018 is gebaseerd op een personeelsbestand van gemiddeld 108 fte. Het daadwerkelijk gemiddeld aantal fte is 110. De oorzaken van de stijging zijn in de vorige alinea toegelicht.

Per saldo zijn de salariskosten in 2018 ca. € 141.000 hoger dan de begrotingswijziging.

Overige personeelslasten		2018		2017
	€	121.748	€	136.283

De overige personeelskosten bestaan uit:

	2018	2017
Inhuur	65.993	69.497
Overige personeelslasten	55.755	66.786
Totaal overige personeelslasten	121.748	136.283

De overige personeelslasten zijn in 2018 € 15.000 lager dan in 2017.

Inhuur medewerkers

De kosten zijn € 14.000 hoger dan de begrotingswijziging als gevolg van het tijdelijk inhuren van een bewindvoerder, voorafgaand aan het werven van extra bewindvoerders en medewerkers in mei en juni 2018.

Wachtgelduitkeringen		2018		2017
	€	21.777	€	55.084

Als gevolg van het beëindigen van diverse tijdelijke contracten zijn wachtgelduitkeringen door het UWV doorbelast aan KBL. Op het gebied van werkloosheid is KBL eigenrisicodragers. De uitkeringen zijn in 2018 ca. € 33.000 lager dan in 2017. Een aantal voormalige medewerkers heeft minder of korter aanspraak gemaakt op een uitkering. In de begrotingswijziging 2018 zijn de uitkeringen geraamd op € 50.000 en de realisatie is € 28.000 gunstiger uitgevallen dan begroot.

Afschrijvingen		2018		2017
	€	54.888	€	155.266

Diverse investeringen hebben het einde van de afschrijvingstermijn bereikt. Per saldo zijn de afschrijvingen t.o.v. 2017 met ca. € 100.000 gedaald. In 2018 is in totaliteit ca. € 17.000 aan uitgaven geactiveerd i.v.m. inrichtingskosten kantoor. Voor een detailweergave van de afschrijvingslasten verwijzen wij naar de toelichting bij de materiële vaste activa. In de begrotingswijziging 2018 zijn de afschrijvingen geraamd op € 55.000 en zijn er derhalve geen verschillen.

Huisvestingslasten		2018		2017
	€	233.709	€	224.653

De huisvestingslasten 2018 bestaan uit:

	2018	2017
Huur	140.939	132.571
Service	51.783	52.109
Energie	14.008	14.008
Overige huisvestingslasten	26.980	25.965
Totaal huisvestingslasten	233.709	224.653

De huisvestingslasten laten een lichte stijging van ca. € 9.000 ten opzichte van 2017 zien. In de begrotingswijziging 2018 zijn de huisvestingslasten geraamd op € 242.000. De realisatie is derhalve ca. € 8.000 lager uitgevallen dan begroot.

Bureau/administratielasten		2018		2017
	€	984.451	€	969.832

De bureau/administratielasten 2018 bestaan uit:

	2018	2017
Inventaris en automatisering	533.012	517.616
Kantoorbenodigdheden en drukwerk	39.860	40.811
Telefoon en porti	267.147	262.304
Lidmaatschappen en abonnementen	22.959	19.535
Overige bureau/administratielasten	121.473	129.567
Totaal bureau/administratielasten	984.451	969.832

De bureau- en administratielasten zijn in 2018 ca. € 15.000 hoger ten opzichte van 2017. De kosten van automatisering en telefoon/porti vormen de grootste kostenposten binnen deze categorie.

In de begrotingswijziging 2018 zijn de bureau- en administratielasten geraamd op € 947.000. De realisatie is derhalve € 37.000 hoger dan begroot. Met name de hogere kosten van automatisering veroorzaken de verschillen tussen de realisatie en de begroting. Er zijn hogere kosten automatisering door de verbeteracties archiefbeheer, digitalisering en de implementatie van cyber security.

Beheerslasten		2018		2017
	€	389.145	€	317.195

De beheerslasten 2018 bestaan uit:

	2018	2017
Reis en verblijf	41.193	29.040
Studie	55.846	67.909
Accountantskosten	43.800	39.150
Administratieve dienstverlening	85.867	96.400
Advisering	130.036	44.017
Incasso	5.651	14.708
Overige beheerslasten	26.751	25.971
Totaal beheerslasten	389.145	317.195

De beheerslasten stijgen in 2018 t.o.v. 2017 met € 72.000. Dit is met name het gevolg van de kosten van advisering. De hogere advieskosten hebben vooral betrekking op aanbestedingstrajecten ICT, telefonie, mobiel beleid en postbezorging. De beheerslasten in 2018 zijn € 36.000 hoger dan de begrotingswijziging.

Mutatie voorziening		2018		2017
	€	49.460	€	5.595

De mutatie voorziening heeft betrekking op de gehele kredietportefeuille en is het resultaat van de beoordeling op oninbaarheid ultimo boekjaar en de afboekingen in 2018.

Analyse afwijkingen t.o.v. de begroting

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) is bepaald dat organisaties per programma verantwoording dienen af te leggen over hun uitgaven in relatie tot de begroting. Aangezien KBL één programma uitvoert, beperkt deze verantwoording zich tot de totale exploitatielasten. De werkelijke lasten in het boekjaar 2018 bedragen € 8.415.000. De lasten conform de begrotingswijziging 2018 bedragen € 8.243.000. De begroting is hiermee overschreden met een bedrag van € 172.000. De grootste verschillen worden onderstaand toegelicht:

- De personele lasten zijn € 133.000 hoger dan de begrotingswijziging. Deze overschrijding wordt met name veroorzaakt door de hogere vraag naar schuldhelpverlening. De vervanging van langdurig zieken is in 2018 zo sober mogelijk opgelost. De kosten van externe inhuur zijn iets hoger dan begroot. Dit betreft externe inhuur van medewerkers door middel van payroll contracten. De overige personeelslasten zijn iets hoger dan begroot. De wachtgeldverplichtingen zijn daartegenover lager dan begroot.
- De afschrijvingslasten zijn conform de begrotingswijziging.
- De huisvestingslasten zijn € 8.000 lager dan de begrotingswijziging als gevolg van minder incidentele posten.
- De bureau- en administratielasten zijn € 37.000 hoger dan de begrotingswijziging. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere kosten van automatisering:
 - Er zijn meer kosten noodzakelijk gebleken in verband met het digitale archief en cyber security.
- De beheerslasten zijn € 36.000 hoger dan de begrotingswijziging. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere kosten van advisering:
 - Er zijn meer advieskosten noodzakelijk gebleken in verband met procesoptimalisaties en diverse aanbestedingstrajecten.
- De mutatie voorziening m.b.t. de kredietportefeuille is € 26.000 lager dan begroot. Hier staat de Deelname GR-gemeenten in voorziening kredietportefeuille tegenover voor hetzelfde bedrag.

Begrotingsrechtmatigheid

KBL kent maar 1 programma. Onderstaand wordt het verschil tussen de vastgestelde begrotingswijziging 2018 (juni 2018 vastgesteld) en de realisatie over 2018 weergegeven:

Begrotingsafwijking	Conclusie: onrechtmatig maar telt niet mee voor oordeel	Conclusie
172.000	172.000	akkoord

Motivering van de conclusie:

De lasten volgens de realisatie over 2018 zijn is per saldo € 172.000 hoger dan de begrotingswijziging over 2018. De verschillen ontstaan in navolging van door het Bestuur goedgekeurd, bestaand beleid en waren niet te voorzien in de maand van vaststelling.

Het bestuur is tijdens de bestuursvergaderingen en op de afgesproken informatiemomenten via de voor- en najaarsmarap tijdig en correct op de hoogte gesteld van de verwachte kostenoverschrijding.

Het Algemeen Bestuur heeft in dit kader aangegeven dat de kostenoverschrijding derhalve niet behoeft te worden meegewogen bij de beoordeling van de jaarrekening 2018.

Verdeling van de lasten in directe kosten en overhead

Conform de richtlijnen van het BBV (Notitie Overhead) is in onderstaand overzicht de verdeling van de totale lasten in directe kosten en overhead weergegeven:

		2018	2017
Salarissen	Directe kosten	€ 4.920.211	€ 4.590.317
	Overhead	€ 1.640.070	€ 1.530.106
	Totaal	€ 6.560.282	€ 6.120.422
Overige personeelslasten	Directe kosten	€ 91.311	€ 102.212
	Overhead	€ 30.437	€ 34.071
	Totaal	€ 121.748	€ 136.283
Wachtgelduitkeringen	Directe kosten	€ -	€ -
	Overhead	€ 21.777	€ 55.084
	Totaal	€ 21.777	€ 55.084
Afschrijvingen	Directe kosten	€ -	€ -
	Overhead	€ 54.888	€ 155.266
	Totaal	€ 54.888	€ 155.266
Huisvestingslasten	Directe kosten	€ -	€ -
	Overhead	€ 233.709	€ 224.653
	Totaal	€ 233.709	€ 224.653
Bureau- en administratielasten	Directe kosten	€ 229.184	€ 222.653
	Overhead (deels)	€ 60.922	€ 59.186
	Totaal	€ 290.106	€ 281.839
	Overhead (geheel)	€ 694.346	€ 687.993
		€ 984.452	€ 969.832
Beheerslasten	Directe kosten	€ -	€ -
	Overhead	€ 389.145	€ 317.195
	Totaal	€ 389.145	€ 317.195
Mutatie voorziening	Directe kosten	€ -	€ -
	Overhead	€ 49.460	€ 5.595
	Totaal	€ 49.460	€ 5.595
Totale directe kosten		€ 5.240.706	€ 4.915.181
Totale overhead		€ 3.174.754	€ 3.069.149
Totale lasten		€ 8.415.460	€ 7.984.331

De verdeling heeft plaatsgevonden op basis van fte per functie, beloningen per functie en schattingen.

Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten

	Realisatie 2018 Totaal	waarvan: structureel	incidenteel
Rentemarge	292.807	292.807	-
Baten:			
Intakegesprekken kredietverlening	94.584	94.584	-
Schuldhelpverlening	4.154.391	4.154.391	-
Budgetbeheerrekening	1.115.419	1.115.419	-
WSNP verklaringen	17.262	17.262	-
Bewindvoering	1.869.448	1.869.448	-
Opbrengst projecten	45.553	45.553	-
Bijdragen gemeenten in exploitatieresultaat	755.129	755.129	-
Deelname GR-gem. in voorziening kredietport.	49.460	49.460	-
Overige baten	21.407	21.407	-
	8.122.653		
Totaal baten	8.415.460	8.415.460	0
Lasten:			
Salarissen	6.560.282	6.560.282	-
Overige personeelslasten	121.748	110.673	11.075
Wachtgelduitkeringen	21.777	21.777	-
Afschrijvingen	54.888	54.888	-
Huisvestingslasten	233.709	233.709	-
Bureau/administratielasten	984.451	925.484	58.968
Beheerslasten	389.145	269.112	120.033
Mutatie voorziening	49.460	49.460	-
Totaal lasten boekjaar	8.415.460	8.225.384	190.076
Lasten voorgaande boekjaren	-	-	-
Totaal lasten	8.415.460	8.225.384	190.076
Saldo van baten en lasten	0	190.076	-190.076
Mutaties reserves	0	-190.076	190.076
Gerealiseerde resultaat	0	0	0

Onderstaand volgt een beknopte toelichting op de incidentele lasten per kostensoort:

De overige personeelslasten betreffen het medewerkers tevredenheidsonderzoek.
De bureau- en administratielasten betreffen lasten inzake informatiemanagement en cyber security.
De beheerslasten betreffen advieskosten in het kader van diverse aanbestedingen, procesoptimalisatie en AVG.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht volgens de indirecte methode	2018	2017
	€	€
Bedrijfsresultaat vóór verliesverrekening	-755.129	-468.163
Afschrijvingen (en overige waarde veranderingen)	54.888	155.266
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	20.877	384.326
Overige Vorderingen	57.999	117.564
Overlopende activa	4.476	13.263
Overige Schulden	412.689	578.176
Overlopende passiva	-70.459	-265.810
Bijdrage GR-gemeenten in exploitatieresultaat	755.129	391.832
	1.235.597	1.374.617
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	480.469	906.454
Financiële baten	-	-
Financiële lasten	-	-
	-	-
Kasstroom uit operationele activiteiten	480.469	906.454
Investerings in immateriële en materiële vaste activa	-16.817	-
Desinvesteringen materiële vaste activa	-	-
Mutaties financiële vaste activa	381.281	153.976
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	364.464	153.976
Ontvangsten uit langlopende schulden	-	-
Aflossing van langlopende schulden	-	-
Mutatie achtergestelde leningen	-823	-23.405
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-823	-23.405
Mutatie liquide middelen	844.110	1.037.024
Stand liquide middelen 1/1	4.745.860	3.708.836
Stand liquide middelen 31/12	5.589.970	4.745.860
Mutatie liquide middelen	844.110	1.037.024

Het kasstroomoverzicht bevat tevens de mutaties van middelen die door KBL beheerd worden ten behoeve van de cliënten.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) beschrijft de publicatieplicht en toetsing aan de maximale bezoldigingsnorm van salarissen van topfunctionarissen. Hierna zijn van de topfunctionarissen (directeur, voormalig directeur en waarnemend directeur) van KBL weergegeven hoe de bezoldiging over 2018 zich verhoudt tot de maximum bezoldigingsnorm van de WNT ad € 189.000 op jaarbasis. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bedragen x € 1	dhr. R.C.H. van den Tillaar	dhr. J.J.M.A.N. Boumans
Functiegegevens	Algemeen directeur	Waarnemend Alg. Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband (in fte) als deeltijdfactor in fte	1,0	N.v.t.
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	
Bezoldiging		
Beloningen plus belastbare onkostenvergoedingen	102.164	-
Beloningen betaalbaar op termijn	16.851	-
<i>Subtotaal</i>	119.014	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	
-/- Onverschuldigde betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	-	-
Totale bezoldiging	119.014	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
Bedragen x € 1	dhr. R.C.H. van den Tillaar	dhr. J.J.M.A.N. Boumans
Functiegegevens	Algemeen directeur	Waarnemend Alg. Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	16/1 - 31/12	1/1 - 15/1
Omvang dienstverband (in fte) als deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Bezoldiging		
Beloningen plus belastbare onkostenvergoedingen	92.473	3.888
Beloningen betaalbaar op termijn	14.441	586
<i>Subtotaal</i>	106.913	4.473
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	173.562	7.438
-/- Onverschuldigde betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	-	-
Totale bezoldiging	106.913	4.473

De inschaling is conform het functiehuis van KBL.

De bestuursleden van KBL worden op basis van de wet aangemerkt als topfunctionarissen. Zij ontvangen echter geen bezoldiging, ook niet in 2018. Onderstaand volgt een overzicht van de bestuursleden in 2018:

Naam topfunctionaris	Functie	2014-2018	2018-2022
Dhr. P. van Zutphen	Voorzitter bestuur	x	x
Mevr. A. Verblakt	Bestuurslid	x	
Mevr. K. Schmitz	Bestuurslid		x
Dhr. J. Gerats	Bestuurslid	x	
Dhr. J. Janssen	Bestuurslid	x	x
Dhr. C. Wilbach	Bestuurslid	x	x
Dhr. H. Wiermans	Bestuurslid	x	x
Dhr. M. Houben	Bestuurslid	x	
Dhr. S. L'Espoir	Bestuurslid		x

Ondertekening jaarrekening

De jaarrekening is door de directeur en het Dagelijks Bestuur opgemaakt te Geleen op 4 april 2019.

Dhr. R. van den Tillaar
Directeur

Dhr. P. van Zutphen
Voorzitter DB

Vaststelling van de jaarrekening

Geleen, 4 april 2019

De jaarrekening is door het Algemeen Bestuur vastgesteld te Geleen op 4 april 2019.

Dhr. P. van Zutphen
Voorzitter AB

Overige gegevens

Statutaire bepalingen betreffende resultaatbestemming

Als gevolg van artikel 30 van de statuten van de gemeenschappelijke regeling is het volgende bepaald ten aanzien van het exploitatieresultaat:

- Artikel 1: Het batig saldo van de verlies- en winstrekening van de bank wordt ten gunste van het risicofonds geboekt
- Artikel 2: Bedraagt het saldo van de rekening 'risicofonds' voor de in lid 1 bedoelde bijboeking meer dan een door het algemeen bestuur vast te stellen percentage van het uitstaand kapitaal, dan wordt het batig saldo in lid 1 bedoeld geboekt op een afzonderlijke reserverekening
- Artikel 3: Indien en voor zover de in het vorig lid bedoelde reserverekening een door het algemeen bestuur te bepalen bedrag overschrijdt, wordt het batig saldo in lid 1 bedoeld uitgekeerd aan de gemeenten op de basis, vermeld in lid 5
- Artikel 4: Een eventueel tekort volgens de verlies- en winstrekening van de bank wordt, voor zover het niet van de in lid 2 bedoelde reserverekening kan worden afgeschreven door de gemeenten vergoed.
- Artikel 5: Door de gemeenten wordt in de vergoeding in het vorige lid bedoeld, bijgedragen als volgt:
- a. In de helft van het totaal te vergoeden bedrag naar verhouding van het bevolkingscijfer van elke gemeente tot het totale bevolkingscijfer van alle deelnemende gemeenten
 - b. In de overige helft naar verhouding van het totaalbedrag van de aan de inwoners van elke gemeenten in het jaar, waarop de vergoeding betrekking heeft, uitstaande kredieten, tot het totaalbedrag van de aan de inwoners van alle gemeenten gedurende hetzelfde jaar uitstaande kredieten beide per 1 januari van dat jaar.

Bijlage

Bijlage 1: Toerekening taakvelden

Taakvelden	Begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil tussen begroting na wijziging met realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.4 Overhead	7.821	7.788	33	8.243	8.243	-	8.415	8.415	-	172	172	-

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg te Geleen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2018.
- Het overzicht van baten en lasten over 2018.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 83.500, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 83.500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag.
- Paragrafen.
- Organisatie en ontwikkelingen.
- Kerngegevens.
- Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht Airport, 4 april 2019

Deloitte Accountants B.V.

Paraaf voor identificatiedoeleinden:

L.M.M.H. Banser RA RC EMFC